

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы
ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

Қазақстан Республикасы Ғылым
академиясының корреспондент мүшесі,
филология ғылымының докторы, профессор
МЫРЗАТАЙ СЕРҒАЛИҰЛЫ СЕРҒАЛИЕВ
биобиблиографиялық көрсеткіш

Член-корреспондент АН Республики Казахстан,
доктор филологических наук, профессор
СЕРГАЛИЕВ МЫРЗАТАЙ СЕРГАЛИЕВИЧ
биобиблиографический указатель

60

Алматы 1998

**Ғылыми кітапхана
Научная библиотека**

Жауапты редактор *З.А.Мансуров*

Құрастырушылар:

филология ғалымының кандидаты *Б.Исханов*,
филология ғалымының кандидаты *Д.Әлкебаева*,
аспирант *М.Жұманазарова*

Редактор *Г.С.Коурдакова*

Серғалиев Мырзатай Серғалиұлы: Биобиблиографиялық көрсеткіш /Құраст.: Б.Исханов және т.б. Алматы: Қазақ университеті, 1998. 64 бет.

© "Қазақ университеті" баспасы, 1998.

ОҚЫРМАНДАР ЕСІНЕ

Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті ғалымдарының биобиблиографиялары сериясының жалғасы болып табылатын бұл көрсеткіш Қазақстан Республикасының Ұлттық Ғылым академиясының корреспондент мүшесі, филология ғылымының докторы, профессор Мырзатай Серғалиұлы Серғалиевқа арналады.

Биобиблиографияға ғалымның өмірі мен қызметін сипаттайтын мәліметтер оның еңбектері және ол туралы әдебиеттер енгізілген.

Материалдар мерзімдік тәртіпен орналасқан, әрбір жыл көлемінде. Әуелі қазақша, одан кейін орыс тілдерінде басылып шыққан еңбектері алфавит тәртібімен орналастырылды.

Есім көрсеткіштеріне еніп отырған материалдар мен есім атауларының тұсындағы сілтемелер олардың мезгілдік көрсеткішінің тұсындағы рет тәртібін білдіреді.

К ЧИТАТЕЛЯМ

Предлагаемый указатель продолжение серии библиографий ученых Казахского государственного национального университета им.аль-Фараби, посвящен чл.-корр. НАН Республики Казахстан, доктору филологических наук, профессору Мырзатаю Серғалиевичу Серғалиеву.

Библиография включает материалы, характеризующие жизнь и деятельность ученого, его публикации.

Материал расположен в хронологическом порядке, в пределах каждого года - по алфавиту. Сначала идут работы, опубликованные на казахском языке, затем на русском языке. В именном указателе соавторов ссылки даются на порядковые номера работ.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
КОРРЕСПОНДЕНТ МҮШЕСІ, ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМЫНЫҢ
ДОКТОРЫ, ПРОФЕССОР М.С.СЕРҒАЛИЕВТИҢ ӨМІРІ МЕН
ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕНДЕРІ**

1938 ж. Солтүстік Қазақстан облысы Октябрь (қазіргі Сергеев) ауданына қарасты Жаңажол аулында дүниеге келді.

1945-1947 жылдар. Жаңажол бастауыш мектебінің 1-2 сыныптарының оқушысы.

1947-1950 жылдар. Сол аудандағы Ленин орта мектебінің 3-5 сыныптарының оқушысы.

1950-1955 жылдар. Қостанай облысы Урицкий (қазіргі Сарыкөл) ауданының Қараоба орта мектебінің 6-10 сыныптарының оқушысы.

1955 жыл. Орта мектепті бітіріп, көмелеттік аттестат алды. С.М.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің филология факультетіне студент болып қабылданды.

1960 жыл. Университетті бітіріп, қазақ тілі кафедрасына ассистенттік қызметке қалдырылды.

1962-1965 жылдар. Осы кафедраның аспиранты.

1966-1968 жылдар. Қазақ КСР Ғылым академиясы Тіл білімі институтының кіші ғылыми қызметкері (ҚазМУ-да ассистенттік қызметті қоса атқарды).

1967 жыл. Филология ғылымының кандидаты.

1968-1971 жылдар. С.М.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университеті философия кафедрасының аға оқытушысы.

1971-1973 жылдар. Осы университеттің қазақ тілі кафедрасының аға оқытушысы.

1973 жыл. Осы кафедраның доценті.

1978-1980 жылдар. Осы кафедраның аға ғылыми қызметкері.

1978 жылдан. Қазақстан Журналистер одағының мүшесі.

1979 жыл. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі.

1987-1992 жылдар. Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті филология факультетінің деканы.

1988 жыл. Филология ғылымының докторы.

1989-1993 жылдар. Әл-Фараби атындағы ҚазМУ жанындағы қазақ және орыс тілдері мамандықтары бойынша кандидаттық диссертация қорғайтын мамандандырылған кеңестің төрағасы.

1990 жыл. Осы университеттің қазақ филологиясы (бұрын - қазақ тілі) кафедрасының меңгерушісі және профессоры.

1993-1996 жылдар. Әл-Фараби атындағы ҚазМУ жанындағы қазақ тілі, орыс және славян тілдері, тарихи салыстырмалы және салғастырмалы-типологиялық тіл білімі мамандықтары бойынша докторлық диссертация қорғайтын мамандандырылған кеңестің төрағасы.

1995 жыл. Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі.

1997 жыл. Әл-Фараби атындағы ҚазМУ-дың жанындағы қазақ тілінен докторлық диссертация қорғайтын диссертациялық кеңестің төрағасы. Қазақстан ғылымы мен техникасына қосқан аса үздік табысы үшін берілетін Мемлекеттік стипендияның иегері.

**ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЛЕНА-
КОРРЕСПОНДЕНТА АКАДЕМИИ НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН, ДОКТОРА ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ НАУК,
ПРОФЕССОРА СЕРГАЛИЕВА М.С.**

1938 г. Родился в ауле Жанажол Октябрьского (ныне - Сергеевского) района Северо-Казахстанской области.

1945-1947 гг. Ученик 1-2 классов Жанажолской начальной школы.

1947-1950 гг. Ученик 3-5 классов Ленинской средней школы того же района.

1950-1955гг. Ученик 6-10 классов Караобинской средней школы Урицкого (ныне Сарыкольского) района Костанайской области.

1955 г. Получил аттестат зрелости и поступил на филологический факультет Казахского государственного университета им.С.М.Кирова.

1960 г. Окончил университет и оставлен на кафедре казахского языка в качестве ассистента.

1962-1965 гг. Аспирант на той же кафедре.

1966-1968 гг. Младший научный сотрудник Института языкознания Академии наук КазССР (совместно работал ассистентом на кафедре казахского языка КазГУ).

1967 г. Кандидат филологических наук.

1968-1971 гг. Старший преподаватель кафедры философии КазГУ им.С.М.Кирова.

1971-1973 гг. Старший преподаватель кафедры казахского языка этого же университета.

1973 г. Доцент кафедры казахского языка.

1978-1980 гг. Старший научный сотрудник этой же кафедры.

1978 г. Член Союза журналистов Казахстана.

1979 г. Член Союза писателей Казахстана.

1987-1992 гг. Декан филологического факультета Казахского государственного национального университета им.аль-Фараби.

1988 г. Доктор филологических наук.

1989-1993 гг. Председатель специализированного совета при КазГУ по защите кандидатских диссертаций по специальностям: казахский и русский языки.

1990 г. Профессор и заведующий кафедрой казахской филологии (бывшей казахского языка) этого же университета.

1993-1996 гг. Председатель специализированного совета по защите докторских диссертаций по специальностям: казахский язык, русский и славянские языки, сравнительно-историческое и сопоставительно-типологическое языкознание при КазГУ им.аль-Фараби.

1995 г. Член-корреспондент Академии наук Республики Казахстан.

1997 г. Председатель диссертационного совета при КазГУ им. аль-Фараби по защите докторских диссертаций по казахскому языку. Обладатель Государственной стипендии за выдающийся вклад в науку и технику Казахстана.

М.С.СЕРГАЛИЕВТИҢ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ, ҚОҒАМДЫҚ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ҚЫСҚАША МӘЛІМЕТ

Университетті бітірген жылы кафедрада қалдырылған жас маман қырық жылға жақын ұстаздық қызметін ғылыми ізденіспен білгірліпен ұштастырып, үлкен жолдан өтті. Қазір ол - кафедра меңгерушісі, Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент мүшесі, филология ғылымының докторы, профессор.

Профессор М.Серғалиевтің есімі елімізден тысқары жердерде де жақсы танымал. Ол - 5 монографияның, 7 оқулық пен оқу құралының, 12 оқу-әдістемелік құралдардың, 400-ден астам ғылыми көпшілік мақалалардың, 5 әдеби- сын кітаптың авторы; сондайлақ 5 ұжымдық монография авторларының бірі; жоғары оқу орындарына арналған бірнеше бағдарлама құрастырды.

Ол зерттеу жұмысын жүргізген ғылым салалары қазіргі қазақ әдеби тілінің синтаксисі, лингвистикалық стилистика, тіл мәдениеті, көркем әдебиет тілі деген сияқты сан-салалы болып келеді.

Кейін (1991) монография түрінде жарық көрген кандидаттық диссертациясы лингвистикалық стилистиканың басты проблемасы болып табылатын, бірақ ол кездері тым аз зерттелген етістікті сөз тіркестерінің синонимиясына арналды. Жас ғалым етістікті сөз тіркестері саласындағы конструкциялардың параллель болып келетіндігін жан жақты ашып, оның қазіргі қазақ

тілі синтаксисінің байып, дамуында елеулі роль атқаратындығын дәлелдеді. Автор синонимдік құбылыстардың лексикалық единицалар мен фразеологиялық тіркестер түрінде ғана кездесіп қоймай, етістікті сөз тіркестері де бірінің орнына бірі қолданылатынын нақты мысалдармен атап көрсетті. Лексикадағы сияқты, сөз тіркестері синонимдер де тілің басқа ярустарындағы синонимдерден ерекшеленеді. Бұл бір. Екінші жағынан, етістікті сөз тіркестерінің синонимдері де өз ішінде бір-бірінен дараланады. Басқаша айтқанда, лексикадағы сияқты, сөз тіркестері синонимдерінің әрқайсысына тән мағыналық, стилистикалық белгілері болады, мұның өзі синтаксистік параллелизмдер, дублеттер және варианттар туралы ғылыми пікір айтуға жетелейді.

М.С.Серғалиевтің докторлық диссертациясында сөз болып отырған проблема кандидаттық диссертациядағыдан гөрі кең ауқымда қарастырылды. Бұл еңбегінде ізденуші синтаксистік синонимдерді сөз тіркесі мен сөйлем материалдары негізінде алды. Зерттеушінің дәлелдеуінше, сөз тіркестерінің етістікті түрі ғана емес, есімді түрі де өзара синонимдік қатынасқа түседі. Сөйлемдердің де синоним болатын фактілерін көптеп келтіруге болады. Құрмалас сөйлемдер мен құрмалас сөйлемдердің, жай сөйлемдер мен жай сөйлемдердің өзара синонимдік қатар жасайтыны сияқты, құрмалас сөйлем мен жай сөйлем бір-бірімен синоним бола алады.

Диссертациясында да, монографиясында да (1981) русистика мен лингвистикалық түркологиядағы әріптестерінің зерттеулерін ой елегінен өткізе отырып, автор синтаксистік конструкциялардың синонимдігінің принциптері мен шарттарын атап көрсетеді. Бұл екі диссертацияның да қазақ стилистикасындағы тың мәселені көтеріп, салихаллы тұжырым жасаған алғашқы еңбектер болғаны даусыз.

М.С.Серғалиевтің елеулі еңбектерінің бір үлкен тобы синтаксис мәселелеріне арналған. Әріптестерінің бірлесіп жазған "Қазіргі қазақ әдеби тілі. Морфология мен синтаксис" (1991) оқу құралының "Сөз тіркесі",

"Құрмалас сөйлем" тарауларын М.С.Серғалиев жазды. Осы оқу құралына автор тұңғыш рет "Күрделі синтаксистік тұтастықты" енгізді. "Синтаксис және стилистика" (1997) оқу құралында да синтаксистің біраз мәселелері сөз болады. Қазақстан Республикасы Ғылым министрлігі Ғылым академиясының А.Байтұрсынұлы атындағы Тіл білімі институты ғалымдары әзірлеп жатқан "Қазіргі әдеби қазақ тілі синтаксисі" авторлар ұжымына жетекшілік етеді..

Проф.М.Серғалиев тіл мәдениетіне ұзақ жыл бойы көп көңіл бөліп келе жатыр. Ғылыми, мерзімді баспасөз беттерінде ондаған мақалалары жарық көрді. 1994 жылғы тіл мәдениетіне арналған республикалық конференцияда радио- және телехабарлардың тілі туралы баяндама жасады. 1995 жылы көрнекті ғалым, ҚР ҒА корреспондент мүшесі М.Балақаевпен бірлесіп "Қазақ тілінің мәдениеті" оқулығын жазып, баспадан шығарды.

"Қазақ тілінің қысқаша орфоэпиялық сөздігі" (1996) де, негізінен, радио және телевизия қызметкерлеріне арналды. Сондай-ақ "Орысша-қазақша сөздік" (1993, 1995), бір жағынан, лексикографиялық еңбек болғанымен, қазақ тілін үйренушілерге арналды. Бұл сөздіктің бір ерекшелігі әр сөзге қажетті көптік, септік, тәуелдік және жіктік жалғаулардың көрсетілуі мұндай сөздіктердің тарихында бірінші рет болып отыр. Демек, сөздің аудармасын ғана біліп қоймай, сол сөздерді тіркеске түсіріп, басқа сөздермен байланыстыруға біршама көмегін береді. Сөйтіп, бұл екі сөздікті де, екінші жағынан, тіл мәдениетіне қатысты кітаптар деуге лайық.

Ғалымның көркем әдебиет тіліне қатысты ойларын тілші-мамандар да, сол көркем шығармалардың авторлары да жоғары бағалайды. Проф.М.Серғалиевтің беллетристика тілі туралы пікірлері "Көркем әдебиет тілі" (1995) кітабында топтастырылған. Сол сияқты аса көрнекті жазушылар М.Әуезовтің, С.Мұқановтың, Ғ.Мүсреповтің қазіргі қазақ тіліне, тіл мәдениетіне, көркем әдебиет тіліне қатысты тұжырымдары да зерттеушінің ізденістерінің басты нысандары болып келе

жатыр. Бұл жөнінде "Сөз сарасы" (1989) кітабында сөз болады. Соңғы жылдары ғалым Абай поэзиясы мен қарасөздерінің, М.Әуезовтің шағын прозасының және қазақ сатирасы мен юморының тіліне дейін қойып жүр. "Мұхтар Әуезов және көркем шығарма тілі" монографиясы (1998) жарық көрді.

Қазақстан Жазушылар одағы мен Журналистер одағының мүшесі ретінде де М.Серғалиевтің еңбектері жарық көріп жатады. Үш кітабында ("Кең өріс", 1983; "Сөз сарасы", 1989; "Ой өрнегі", 1995) қазіргі әдеби процеске қатысты ой-пікірлері, жекелеген жазушылардың портреттері жинақталған. Сондай-ақ көрнекті ғылым, әдебиет, мәдениет қайраткерлерінің өмірлеріне байланысты естеліктері мен эсселері, езу тарттырарлық әңгімелері жиі жарияланады. "Жазушы" баспасынан 1998 жылы "Өнеге" деп аталатын кітабы жарық көрді.

Проф.М.Серғалиев жоғары білікті мамандар даярлау ісіне белсене ат салысып келе жатқан ғалым. 1989 жылдан бері Әл-Фараби атындағы ҚазМУ-дың жанындағы тіл білімінен диссертация қорғайтын мамандандырылған (қазір - диссертациялық) кеңеске басшылық етеді. Сөз болған мерзім ішінде 8 докторлық және 80-нен астам кандидаттық диссертация қорғалды. Өзінің тікелей жетекшілігімен 13 кандидаттық диссертация қорғалды, қазір 10-нан астам докторант, аспирант және ізденушілер диссертация жұмыстарын ойдағыдай орындау үстінде.

Факультеттің оқытушы-профессорлар құрамы мен студенттерінің өздері ұсынып, декандыққа сайланған М.Серғалиев көптің сыйлы басшысы бола білді. Бұл жылдары (1987-1992) орыс мектебіндегі қазақ тілі мен әдебиеті және қазақ мектебіндегі орыс тілі мен әдебиеті сияқты жаңа мамандықтар ашылды; араб бөлімі жеке факультет болып отау тікті; студенттердің тұрмыс жағдайы жақсартылып, жаңа жатақханадан қоныс тапты; ұжымның қалыпты моральдық-психологиялық ахуалы сақталды; оқытушы-профессорлардың ғылыми-әдістемелік шеберлігі арта түсті.

Кафедра меңгерушісі болғаннан бері (1990 жылдан) де шағын ұжымның ондаған жылдар бойы қалыптасып, үйреншікті әдетке айналып кеткен жақсы дәстүрді орнықтыру мақсатында қызмет етуде. Бұл күнде кафедра оқытушыларының бәрі де ғылыми атақ, дәрежелері бар ғалымдар. Жыл сайын ғылыми еңбектер мен сабақ берудің сапасы жақсарып келеді.

Проф.М.Серғалиев академиялық ғылыми мекемелермен, басқа жоғары оқу орындарымен тығыз байланыс жасау арқылы ғылымның дамуына өз үлесін қосып келе жатыр. Қарағанды университетінде, Қызылорда университетінде, Семей педагогика институтында, Ақтөбе педагогика институтында (кейбіреулерінде бірнеше рет) болып, Мемлекеттік емтихан комиссиясына төрағалық етті, лекция оқыды. Ғылыми жетекшілік ететін докторанттардың, аспиранттардың, ізденушілердің барлығы дерлік республикамыздың көптеген университеттерінің түлектері болып табылады.

Проф.М.Серғалиев республика көлеміндегі қоғамдық жұмыстарға белсене қатынасады. Ол - 12 томдық "Қазақ совет энциклопедиясының", "Қазақ ССР. Қысқаша энциклопедиясының", "Абай" энциклопедиясының, "Қазақ тілі" энциклопедиясының белсенді авторларының бірі; "ҚР ҒМ - ҒА Хабарларының" (филология сериясы), "ҚазМУ Хабаршысының" (филология сериясы), "Ізденіс" (Поиск) журналының, Қазақстан Жазушылар одағының жанындағы сын кеңесінің мүшесі.

Проф.М.Серғалиевтің ғылымдағы табыстарын республикамыздағы жетекші ғалымдармен бірге, Э.Р.Тенишев (Мәскеу), Қ.Қ.Сартбаев (Фрунзе), А.М.Щербак (Санкт-Петербург), Б.Ч.Чарыяров (Ашғабад), М.А.Асқарова (Ташкент), Н.Ж.Абдуллаева (Баку), А.Н.Баскаков (Мәскеу) т.б. сияқты жақын шет ел түркологтары жоғары бағалады.

Ұстаз ретінде де М.Серғалиевтің есімі әріптестері мен шәкірттерінің арасында ілтипатпен айтылады. Ол лекция оқып, практикалық сабақ жүргізетін синтаксис

және стилистика пәндері студенттердің сүйіп оқитын ғылым салаларына айналды.

Азамат М.Серғалиевтің бітім-болмысында, үлкен-кішілермен қарым-қатынасында өзгелерге үлгі боларлық жайлар аз емес.

КРАТКИЕ СВЕДЕНИЯ О НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ М.С.СЕРГАЛИЕВА

Начавший свою трудовую деятельность сразу же после окончания университета, молодой ученый, умело сочетая педагогическую работу с научно-исследовательской, прошел большой (около 40 лет) творческий путь. В настоящее время он заведующий кафедрой, член-корреспондент Академии наук Республики Казахстан, доктор филологических наук, профессор.

Имя проф.М.С.Серғалиева хорошо известно и за пределами страны. Он автор 5 монографий, 7 учебников, четырех книг по литературной критике и более 400 научно-популярных статей, а также один из авторов 5 коллективных монографий. Им составлено 12 учебно-методических пособий, немало программ как по общетеоретическим, так и по специальным курсам.

Научная деятельность проф.М.С.Серғалиева весьма многогранна: синтаксис современного казахского литературного языка; лингвистическая стилистика; культура речи; язык художественной литературы и т.д.

Кандидатская диссертация, впоследствии увидевшая свет в виде монографии (1991), была посвящена одному из малоизученных в то время вопросов синтаксической синонимии, что является центральной проблемой лингвистической стилистики. А именно, молодым тогда ученым, разработаны параллельные синтаксические конструкции в области глагольных словосочетаний, доказывающие роль синтаксиса в развитии и обогащении современного казахского языка. Автором приводились факты, говорящие о том, что синонимические явления

встречаются не только в виде лексических единиц или фразеологических сочетаний, но и глагольные словосочетания могут быть использованы друг вместо друга, т.е. подобные словосочетания вполне могут быть взаимозаменяемыми в соответствии с высказываемой мыслью. Как в лексике, так и в словосочетаниях, синонимы принципиально отличаются от других синонимов в языковых ярусах. Это во-первых. Во-вторых, сами глагольные словосочетания, вступающие в синонимические отношения, тоже отличаются друг от друга. Иными словами, как в лексике, так и в области словосочетания, синонимичные конструкции обладают присущими каждой из них смысловыми, стилистическими значениями, что дает материал для научного толкования о синтаксических параллелизмах, дублетах и вариантах.

Докторская диссертация М.С.Сергалиева, основы которой изложены в монографии "Синтаксические синонимы" (1981), рассматривает данную проблему в более широком плане, нежели в кандидатской диссертации. В данном труде соискатель синонимические явления исследует на материалах словосочетаний и предложений. Приходит к выводу о том, что синонимичными могут быть не только глагольные словосочетания, но и именные. Кроме того, синонимичными являются и предложения. При этом взаимозаменяются как простые, так и сложные предложения; сложные предложения бывают синонимичными и простым предложениям.

И в диссертации, и в монографии (1981) с учетом достижений в русистике и лингвистической тюркологии, автором отмечаются принципы и критерии синонимичности синтаксических конструкций. Обе диссертации оценивались как первые труды, подвергавшие исследованию актуальные вопросы казахской стилистики.

Целый ряд научных трудов М.С.Сергалиева посвящен вопросам синтаксиса. Разделы "Словосочетание", "Сложное предложение", написанные М.С.Сергалиевым, включены в учебное пособие "Современный казахский литературный язык. Морфология и синтаксис" (1991). В

учебное пособие для вузов им же впервые включена теория сложного синтаксического целого. Немало места отведено синтаксису и в монографии "Синтаксис и стилистика" (1997). В настоящее время М.С.Сергалиев руководит авторским коллективом и сам является одним из авторов академического издания "Синтаксис современного казахского литературного языка", подготавливаемого научными сотрудниками Института языкознания им.А.Байтурсынулы МН - АН РК и ведущими учеными Республики Казахстан.

Профессор Сергалиев М.С. в течение многих лет большое внимание уделяет культуре речи. Им опубликованы десятки статей в научных сборниках и на страницах периодической печати. В 1994 г. выступил с докладом на республиканской конференции о языке радио- и телепередач. В соавторстве со своим учителем, видным ученым М.Б.Балакаевым написан учебник "Культура казахской речи" (1995). "Краткий орфоэпический словарь казахского языка" (1996) предназначен для радио и тележурналистов. "Русско - казахский словарь" (1993, 1995) является полезным пособием для изучающих казахский язык. Особенность данного лексикографического труда заключается в том, что в нем впервые указываются падежные окончания: личные, множественности и притяжательности, что, в известной степени, способствует составлению словосочетаний и даже несложных предложений. Таким образом, вышеназванные словари можно рассматривать и как труды по культуре речи.

Мысли ученого относительно языка художественной литературы находят поддержку как со стороны своих коллег лингвистов, так и со стороны авторов художественных произведений. Концепции проф. Сергалиева М.С. по этому поводу содержатся в его книге "Язык художественной литературы" (1995). Воззрения таких видных писателей, как М.Ауэзов, С.Муканов, Г.Мусрепов на казахский язык, культуру речи, язык беллетристики также остаются основными

объектами его изучения. Об этом идет речь в его книге "Слово в строю" (1989). Последнее время он занимается вопросами языка поэзии и прозы Абая, малой прозы М.Ауезова, казахской сатиры и юмора. Вышла монография "Мухтар Ауезов и язык художественного произведения" (1998).

Публикуются труды Сергалиева М.С. как члена Союза писателей и Союза журналистов Казахстана. В трех книгах: "Истоки творчества"(1983), "Слово в строю" (1989), "Ой өрнегі" (1995) содержатся мысли автора, касающиеся современного литературного процесса, портреты отдельных известных писателей. Кроме того, воспоминания, эссе о видных деятелях литературы, искусства и науки, а также юмористические рассказы, многие из которых известны широкой общественности по материалам периодической и литературной печати, составляют книгу "Их имена заслуживают гордости" (1998).

Профессор Сергалиев М.С. много труда вкладывает в подготовку высококвалифицированных специалистов - лингвистов. С 1989 года возглавляет совет по защите диссертаций при КазГУ. За это время защищены 8 докторских и более 80 кандидатских диссертаций. Под его научным руководством 13 человек успешно защитили кандидатские диссертации, в настоящее время более 10 докторантов, аспирантов и соискателей работают над диссертациями.

Избранный профессорско-преподавательским составом и студентами филологического факультета университета, М.С.Сергалиев успешно справился с должностью декана (1987-1992 гг.). За этот период были открыты новые отделения: русский язык и литература в казахской школе; казахский язык и литература в русской школе; арабское отделение преобразовалось в самостоятельный факультет. Улучшилось материальное положение студентов: им было предоставлено новое общежитие. Стабилизировался психологический климат на факультете.

Совершенствовалось научно методическое мастерство преподавателей.

Со дня заведования кафедрой казахской филологии (1990) борется за продолжение той доброй традиции, которая сложилась в микроколлективе основателями кафедры и старшим поколением. Все преподаватели кафедры - с учеными степенями и званиями.

Из года в год улучшается качество научных работ ученых кафедры.

Профессор Сергалиев М.С. имеет тесные связи с академическими учреждениями и вузами республики. Он побывал в Карагандинском, Кызылординском университетах, Семипалатинском, Актюбинском пединститутах в качестве председателя ГЭКа и лектора. Большинство его докторантов, аспирантов - питомцы областных вузов.

Профессор Сергалиев М.С. активно участвует в общественной работе республиканского масштаба. Он - один из активных авторов 12- томной "Казахской советской энциклопедии", краткой энциклопедии "Қазақ ССР", энциклопедии "Абай", энциклопедии "Қазақ тілі"; член редколлегии "Известий МН АН. Серия филологическая", "Вестника КазГУ Филологическая серия", журнала "Ізденіс" (Поиск), Совета критики Союза писателей Казахстана.

Научные достижения проф. Сергалиева М.С. высоко оценены не только ведущими учеными республики, но и известными тюркологами СНГ, такими, как Э.Р.Тенишев (Москва), К.К.Сартбаев (Фрунзе), А.М.Щербак (Санкт - Петербург), Б.Ч.Чарьяров (Ашгабад), А.А.Аскарова (Ташкент), Н.Ж.Абдуллаева (Баку), А.Н.Баскаков (Москва) и др.

Профессор Сергалиев М.С. как педагог пользуется большим уважением среди своих коллег и студентов. Синтаксис и стилистика, по которым он читает лекции, стали любимыми дисциплинами студентов.

Как человек и ученый, Сергалиев М.С. обладает многими положительными качествами: добротой, чест-

ностью, деликатностью, трудолюбием и т.д., которые служат примером его ученикам и молодежи.

**ПРОФЕССОР М.СЕРҒАЛИЕВТІҢ ӨМІРІ МЕН
ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ ӘДЕБИЕТТЕР**

**ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ТРУДАХ ПРОФЕССОРА
М.С.СЕРҒАЛИЕВА**

1. Айғабылұлы А. Мырзахан //Қазақстан мұғалімі. 1998. - 11 ақпан.
2. "Ана тілі" газеті билер кеңесінің мүшелері: ішінде М.Серғалиев те бар. Депутаттық сұрауға қосарымыз //Ана тілі. 1991. - 27 маусым.
3. "Ана тілінің" билер кеңесінің мүшелері: Наурыз тойына байланысты үндеу //Ана тілі.- 1991. 10 ақпан.
4. "Ана тілі" газетінің билер алқасы: Газет оқырман назарына кеңестің жаңа құрамын ұсынған, ішінде М.Серғалиев те бар //Ана тілі. - 1991. 21 наурыз.
5. Ауғанбаева Н: Ақынмен кездесу: Т.Молдағалиевпен кездесуде М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Алматы ақшамы.- 1995. 20 наурыз.
6. Әбдірахманова Б. Сынықшы: М. Серғалиев туралы да пікір бар //Балқаш өңірі (Лепсі селосы, Талдықорған обл.). - 1989. - 1 авг.
7. Әлімбаев М. Әділ қазы : М. Серғалиев туралы пікір де бар //Қазақ әдебиеті. - 1977. -28 окт.
8. Әлімқұлов Т. Сөз құдіреті: М.Серғалиевке қатысты да ой бар //Қазақ әдебиеті. 1982. 9 июль.
9. Әлімжанов Б. Адам атын, ғалым атын ақтап кеткен: М.Серғалиевтің де проф. Т. Нұртазин туралы пікірі бар //Лениншіл жас. 1978. - 13 янв.
10. Әрін Ә. Ұлылық ұлағаты: "Әуезов оқуларында" М. Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Алматы ақшамы. 1996. - 30 желтоқсан.
11. Әшімбаев С. Сын мен сүйіспеншілік: М.Серғалиевте аталады //Социалистік Қазақстан. - 1978. - 23 март.

12. Бақытов Ж. Ғалым мұраларына талдау жасалды: Проф.М.Томановқа арналған ғылыми-теориялық конференцияны М. Серғалиевтің жүргізгені айтылған //Алматы ақшамы. 1997. 26 ақпан.

13. Бекхожин Қ. Өлең өткелдері: Әдеби - сын мақалалар мен творчестволық портреттер. Пікір жазғандар Т.Жұртбаев, М.Серғалиев. Алматы: Жазушы, 1986. 216 бет.

14. Дүйсенбек Ә. Көркем проза тілінің ғылыми-теориялық негіздеріне арналды: Шалабайдың Б. Докторлық диссертация қорғағаны, оған М.Серғалиевтің ресми оппонент болғаны айтылады //Егемен Қазақстан. - 1997. - 24 желтоқсан.

15. "Жалын" және жастар: Журналға шолуда жас сыншылар, оның ішінде М.Серғалиев туралы да айтылады //Қазақ әдебиеті. 1980. 30 май.

16. Жантемиров А. Доктор наук из Жанажола: О М.С.Серғалиеве //Ленинское знамя (Петропавл.). - 1987. 1 окт.

17. Кеңес мәжілістері: Жазушылар одағы жанындағы сын кеңесінің де мәжілісі болғаны, онда М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Қазақ әдебиеті. 1997. 21 қаңтар.

18. Конференция мақсаты Абайтану: Ұлы ақынға арналған конференцияда М.Серғалиевтің де баяндама жасағаны айтылған //Қазақ университеті. 1995. - 30 мамыр.

19. Көркем сын өрісі: М.Серғалиев туралы да пікір бар //Қазақ әдебиеті. 1984. 16 март.

20.Қадықов Б. Жыр кеші: М.Серғалиевте қатынасқан //Социалистік Қазақстан. 1976. - 17 дек.

21.Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясынан //Егемен Қазақстан. - 1995. 5 шілде.

22. Қаламгерге бес сауал: М.Серғалиев //Қазақ әдебиеті. - 1991. 5 ақпан.

23.Қалиев Ә. Диссертация қорғады: М.Серғалиевтің кандидаттық диссертация қорғағаны туралы //Жетісу. - 1967. 15 апр.

24. Қозыбаев М. Тарих және әдебиет: М.Серғалиевтің пікіріне қатысты ой бар //Қазақ әдебиеті. 1988. 15 янв.

25. Қостанайда: М.Әуезовтің 100 жылдығына арналған конференция өткені, онда негізгі баяндаманы М.Серғалиевтің жасағаны айтылған //Егемен Қазақстан. 1997. 27 тамыз.

26. Қуанышбекқызы Ж. Азамат. Жазушы. Сыншы: С.Әшімбаевқа арналған кеште М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Егемен Қазақстан. - 1997. 25 сәуір.

27. Құл-Мұхаммед М. Ұлылыққа ескерткіш: "Абай" энциклопедиясының белсенді авторларының бірі М.Серғалиев екендігі айтылған //Қазақ әдебиеті. - 1997. - 7 қаңтар.

28. Құттықтаймыз: М.Серғалиев 50 жаста //Қазақ әдебиеті. 1988. - 18 март.

29. Литван әңгімелері: Осы аттас жинақтағы М.Серғалиевтің аудармасы туралы да сөз болады //Қазақ әдебиеті. - 1980. 23 мая.

30. Мәмет С. Мемлекетті мойындасаң тіліңді біл: "Дөңгелек үстелде" М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылды //Егемен Қазақстан. - 1998. 22 қаңтар.

31. Мүсірепов Ғ. Жаңа жылғы тілектен бастау алып: ҚазМУ-дың филология факультетінің деканы М.Серғалиев туралы пікір бар //Өркен. - 1991. - 13 сәуір.

32. Ой түйіндерінде - жазушы шығармашылығы: М.Серғалиевтің де М.Әуезов туралы пікірі келтірілген //Алматы ақшамы. - 1997. - 16 маусым.

33. Профессор М.С.Серғалиев: Еңбектерінің библиографиялық көрсеткіші. - Алматы: Сөзстан, 1991. 28 бет.

34. Профессор М.С.Серғалиев: Еңбектерінің библиография көрсеткіші. - Алматы: Мектеп, 1996. - 33 бет.

35. Сариев Ш. Ғафу ақынмен болу- бір дәурен: М.Серғалиевке қатысты да әзіл бар //Қазақ әдебиеті. 1995. 17 қазан.

36. "Сәбит сабағы": М.Серғалиевтің бұл сабаққа қатынасқандығы туралы айтылады //Лениншіл жас. 1991. - 29 ақпан.

37. Сейсенұлы Д. Ұлы ақынға арналған конференция: Семейдегі Абай конференциясына М.С.Серғалиевтің де қатысқаны айтылған //Егемен Қазақстан. - 1994. 12 қазан.

38. Серғалиев Мырзатай //Советтік Қазақстан жазушылары: Биобиблиографиялық анықтамалық. Алматы: Жазушы, 1987. 560-561 бет.

39. Серғалиев Мырзатай //Оразаев П. Қазақ өдебиетін зерттеушілер. Алматы: Ана тілі, 1991.

40. Серғалиев Мырзатай Серғалиұлы //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. Алматы, 1988. 3-ші т. - 474 бет.

41. Смағұлова Г Ортақ пікір мемлекеттік тілді дамыту: Факультеттегі мәжілісте М.Серғалиевтің де баяндама жасағаны айтылған //Алматы ақшамы. - 1996. - 23 желтоқсан.

42. Сын кеңесінің мәжілісі: Мәжілісте М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Қазақ өдебиеті. 1996. - 3 желтоқсан.

43. Түсіпқалиева Р Мезгіл талабымен өмірге келген ҚазМУ-дың қазақ тілі кафедрасына бүгінде 5 жыл толып отыр: Жиналыста проф. М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Алматы ақшамы. 1996. 19 қаңтар.

44. Ұлы қаламгер құрметіне: Қостанай қаласында М.Әуезовтің 100 жылдығына арналған //Қостанай таңы. 1997. - 22 тамыз.

45. Ыбырайымов Б. Күнге мен көлеңке: М.Серғалиевтің "Кең еріс" кітабы жайлы да пікір бар //Қазақ өдебиеті. - 1983. 11 нояб.

46. Ілиясов Б. Туған селоны қалай көркейту керек: Мектептүлегі ретінде М.Серғалиев те аталады //Социалистік Қазақстан. 1988. - 19 март.

47. Кто они - обладатели государственных стипендий? Ученые и специалисты, внесшие выдающийся вклад в развитие науки и техники: Общественно-гуманитарные науки //Наука Казахстана. 1997. 16-31 мая.

48. Молодые в науке: М. Сергалиев //Эврика-68. М.: Молодая гвардия, 1968. - С.303.

49. Мырзатай Сергалиев //Писатели Казахстана: Справочник. Алма-Ата: Жазушы, 1982. С.213-214.

50. О присвоении ученого звания профессора: Коллегия по аттестационным вопросам. Сергалиев М.С. по кафедре каз. яз. (КазГУ): Решение от 17 апр. 1990г. № 137/П //Бюллетень Гос.Комитета по нар.образ. Сер. "Проф.образование" - М., 1990.- № 8. - С.41.

51. Об избрании членов-корреспондентов НАН РК: Упоминается М.С.Сергалиев //Вестник НАН РК. - 1995. № 5.

52. Объявление о защите кандидатской диссертации М.С.Сергалиевым //Казахст. Правда. - 1967. - 28 марта.

53. Объявления о защитах диссертаций на соискание ученой степени доктора наук. Филологические науки. Сергалиев Мырзатай Сергалиевич "Синонимия синтаксических конструкций в современном казахском литературном языке" //Бюллетень Высшей аттестационной комиссии. М., 1987. - № 4. - С.44.

54. От национальной академии наук Республики Казахстан //Казахстанская правда. - 1995. - 5 июля.

55. Роль казахского языка в консолидации общества //Казахст. Правда. 1998. 23 янв.

56. Сайрамбаев Т. Синтаксическая синонимия в современном казахском литературном языке: О защите докторской дис. М.Сергалиевым //Советская тюркология. Баку, 1981. - № 6. - С.103.

57. Сергалиев Мырзатай Сергалиевич //Развитие казахского советского языкознания. - Алма-Ата: Наука, 1980. - С.233.

58. Сергалиев Мырзатай Сергалиевич //Национальная академия наук Республики Казахстан: Энцикл. Справочник. Алматы, 1996. С.334.

59.Ситько Н. Новое пополнение академии //Наука Казахстана. - 1995. - 16-30 июня.

ЕҢБЕКТЕРІНІҢ МЕЗГІЛДІК КӨРСЕТКІШ
ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

1961

1. От простого к сложному //Учитель Казахстана. 1961. 25 янв.- Рец. на кн.: Маманов И. Қазақ тілі: Учеб. каз.яз. для студентов рус. групп. - Алма-Ата: Учпедгиз, 1960. 156 с.

1963

2. Қазақ тіліндегі синтаксистік синонимдер //Қазақстан мектебі. 1963. - № 6. 78-80 бет.

3. Көпке көмекші құрал //Лениншіл жас. 1963. - 5 нояб. - Кітапқа сын: Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі. - Алматы: ҚазССР Ғылым академия, 1963. - 327 бет.

4. Пайдалы еңбек //Қазақстан мұғалімі. -1 963. 14 февр. Кітапқа сын: Байтуғаева Г Сложные определительные конструкции в современном казахском языке. - Алма-Ата: Учпедгиз, 1962. 60 с.

1964

5. Амалдық қатынастағы сөз тіркестерінің синонимдігі //Қазақстан мектебі. 1964. - № 2. 70-73 бет.

6. Талап тұрғысынан //Қазақ әдебиеті. - 1964. -7 нояб.

7. Теңізден тамшы //Қазақ әдебиеті. - 1964. 10 апр.

8. Тіл жайында кеңес: Республикалық жоғары оқу орындары қазақ тілі кафедра оқытушыларының семинар кеңесі туралы //Қазақ әдебиеті. 1964. - 13 март. /Б.Хасановпен бірге.

9. Халық оркестрі: Құрманғазы атындағы ұлт аспаптары оркестрінің 30 ж. //Қазақстан мектебі. - 1964. № 5. 93-94 бет.

10. С учетом специфики родного языка //Учитель Казахстана. 1964.- 12 нояб. Рец. на кн.:Сайкиев Х.М. Русский язык. Синтаксис. Алма-Ата: Казучпедгиз, 1964. 240 с. /Соавт.: А.Саутпаев.

1965

11. Екі әңгіме туралы бір ауыз сөз //Қазақ әдебиеті. - 1965. - 24 дек.

12. Етістікті сөз тіркестерінің синонимдігі туралы //Тіл және әдебиет мәселелері: Аспиранттар мен ізденушілер мақалаларының жинағы. - Алматы, 1965. 45-51 бет.

13. Мақсаттық қатынастағы етістікті сөз тіркестерінің синонимикасы //Қазақстан мектебі. - 1965. - № 5. - 60-62 бет.

14. Тіл шұбарлығына тыйым керек //Соц.Қазақстан. 1965. - 2 апр.

15. Тіл шұрайлылығы және шешендік //Лениншіл жас.- 1965. 10 июнь. Кітапқа сын: Балақаев М. Қазақ тілі мәдениетінің мәселелері. Алматы, 1965. - 186 бет.

16. Объектілік қатынастағы етістікті сөз тіркестері синонимдігінің кейбір мәселелері //Қазақ тілі мен әдебиет мәселелері: Аспиранттар мен ізденушілер мақалалары. Алматы, 1965. 3-16 бет.

17. Великий среди равных //Учитель Казахстана. - 1965. 5 авг. Рец. на кн.: Прогрессивное влияние русского языка на казахский: Сб. статей. - Алма-Ата: Наука, 1965. - 206 с.

1966

18. Адамның бір қызығы бала деген //Қазақстан мұғалімі. - 1966. 10 март. Кітапқа сын: Ата-аналар кітапханасы. Алматы: Мектеп, 1965.

19. Ғалым мұрасы //Қазақ әдебиеті. 1966. - 12 нояб.
Кітапқа сын: Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі
зерттеулер Алматы: Ғылым, 1966. 361 бет.

20. Кейбір синонимдік тіркестер жайында //ҚазССР
Ғылым акад. хабарлары. Қоғам. ғыл. сер. 1966. № 5.
47-53 бет.

21. Көне жазу құпиясы туралы еңбек //Қазақстан
мектебі. 1966. № 3. - 90 бет. /Бүркеншік ат М.Сер-
ғалин. Кітапқа сын: Құрышжанов Ә., Томанов М.
Орхон-енисей ескерткіштерінің зерттелу тарихы және
грамматикалық очерктер. - Алматы, 1964. 128 бет.

22. Қазақ тілінің тұңғыш методикалық оқулығы
//Қазақстан мектебі. - 1966. № 3. 88-90 бет.
/Қ.Өміршинмен бірге. Кітапқа сын: Әлімжанов Д.,
Маманов Ы. Қазақ тілін оқыту методикасы. Алматы:
Мектеп, 1965. 248 бет.

23. Мектеп, ата-аналар және өндіріс орны жұмыс
тәжірибесінен //Ата-аналар кітапханасы. Алматы:
Мектеп, 1966. 230 бет.

24. Талпыну-талант жолдасы //Лениншіл жас. - 1966.
11 окт. - Кітапқа сын: Нұрқанов Ж. Қара көздер:
Өлеңдер жинағы. Алматы: Жазушы, 1966. 84 бет.

25. Тіл шұрайы-метафора //Қазақ әдебиеті. 1966. -
16 июнь. /Б.Әбілқасымовпен бірге. Кітапқа сын:
Хасанов Б. Қазақ тілінде сөздердің метафоралы
қолданылуы. Алматы: Мектеп, 1966. 208 бет.

26. Шипалы қол //Қазақ әдебиеті. - 1966. 25 февр.

27. Выставка научных трудов //Огни Алатау. - 1966.
8 окт.

28. Методом сопоставления //Учитель Казахст. 1966.

30 июнь.-Рец. на кн.: Демесинова Н.Х. Сопоставитель-
ная грамматика русского и казахского языков.
Синтаксис. Алма-Ата: Наука, 1966. 220 с.

1967

29. Әннің де аты тұрақты болса //Қазақ әдебиеті.- 1967. 20 янв.

30. Байсалды зерттеу //Қазақстан мұғалімі. 1967. - 31 авг. - Кітапқа сын: Нұртазин Т. Бейімбет Майлин творчествосы: Монография. - Алматы: Жазушы, 1966. - 264 бет.

31. Балақаев М.Б. көрнекті тіл маманы (ұйғыр тілінде) //Коммунизм туғи. 1967. - 1 окт. /Т.Талиповпен бірге.

32. Бөрімізге тіл ұстартқан: Проф.М.Б.Балақаевтың 60 жасқа толуына //Қазақстан пионері. - 1967. - 7 окт.

33. Ғалым аға мерейі: Проф.І.Кеңесбаевтың 60 жасқа толуына //Қазақстан пионері. - 1967. 15 февр.

34. Ғалым. Ұстаз. Азамат: Академик І.Кеңесбаев - алпыста //Коммунизм нұры (Целиногр). 1967. - 15 фев.

35. Дарынды әдебиетші: Проф.Т.Нұртазиннің 60 жасқа толуына //Қазақстан мектебі. - 1967. № 12. 82-84 бет.

36. Жазушының жас шағы //Қазақ әдебиеті. - 1967. - 23 июнь. Кітапқа сын: Әуезов А. Бала Мұхтар: Естелік. - Алматы: Жазушы, 1967 108 бет.

37. Жыр жалғасы //Қазақ әдебиеті. - 1967. - 15 дек.

38. Жылдар ізі //Жұлдыз. 1967. № 4. - 159 бет. - Кітапқа сын: Нұртазин А. Полковник қызы: Өлеңдер мен поэма. Алматы: Жазушы, 1966. 84 бет.

39. Коммунист ғалым, ұстаз, жазушы: Профессор Т.Нұртазиннің 60 толуына (ұйғыр тілінде) //Коммунизм туғи. 1967. 29 дек.

40. Талантты ғалым, өнегелі ұстаз: Проф. М.Б.Балақаев туралы //Қазақстан мектебі. 1967. № 10. 48-51 бет.

41. Тува тілі-туыс тілі //Лениншіл жас. 1967. - 12 июль. /Ә.Ибатовпен бірге.

42. Тіл білімінің даму жолдары //Жетісу. - 1967. - 20 сент.

43. Ұстаз жолы: Доц.Ы.Мамановтың 60 жасқа толуына //Қазақстан мұғалімі. 1967. - 21 сент. /М.Тома-новпен бірге

44. Синонимика глагольных словосочетаний в современном казахском языке: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. фил. наук. Алма-Ата, 1967. - 22 с.

1968

45. Қ.Жұбановтың терминологиялық еңбектері //Қазақстан мектебі. 1968. - № 6. - 77-79 бет.

46. Қазіргі грамматика //Қазақстан мұғалімі. - 1968. 5 сент. Кітапқа сын: Қазақ тілінің грамматикасы 1-2 бөлімді. - Алматы: Ғылым, 1967. 236 бет.

47. Мұсабаев Ғ.- 60 жаста //Қаз.ССР Ғылым акад. хабар қоғам ғыл. сер. 1968. № 2. С.90-91 /Ә.Иба-товпен бірге.

48. Себеп салдарлық қатынастағы сөз тіркестерінің синонимикасы //Қазақ тілі мен әдебиеті мәселелері. Алматы, 1968. 155-163 бет.

49. Сөйлем туралы зерттеу //Жетісу. 1968. 13 июня. Кітапқа сын: Төлегенов О. Жалпы модальды және мақсат мәнді жай сөйлем типтері. Алматы: Мектеп, 1968. 180 бет.

1969

50. Жастар және эстетикалық тәрбие //Лениншіл жас. - 1969. - 11 сент.

51. Кеністік қатынастағы синонимдік егістікті сөз тіркестерінің кейбір түрлері туралы //Исследования по тюркологии. - Алма-Ата, 1969. - 274-280 бет.

52. Көп жылғы зерттеу жемісі //Қазақ әдебиеті.- 1969. 27 дек.

53. Пайдалы зерттеу //Жетісу. 1969. 3 дек. Кітапқа сын: Есенов К. Қазіргі қазақ тіліндегі шартты

және қарсылықты бағыныңқы сөйлемдер. Алматы: Ғылым, 1969. 194 бет.

54. Сәтті қадам //Жетісу. - 1969 - 19 июнь. - Кітапқа сын: Хасенов М. Алғашқы ән: Әнгімелер жинағы. - Алматы: Жазушы, 1969. 186 бет.

55. Тартымдылық негізі - табиғилық //Қазақ әдебиеті. - 1969. 27 дек. Кітапқа сын: Байтанаев А. Таңсері: Роман. - Алматы: Жазушы, 1969. - 230 бет.

1970

56. Адамгершілік - өмір мұраты //Жетісу. 1970. 17 апр.

57. Ақын болу міндет емес, азамат болу парызын //Білім және еңбек. 1970. № 6. - 19-21 бет.

58. Біздің пікіріміз //Коммунизм туғи. - 1970. 9 июль.

59. Диалектологиялық сөздік //Жетісу. - 1970. 28 янв. /Х.Кәрімовпен бірге. - Кітапқа сын: Қазақ тілінің диалектологиялық сөздігі. Алматы: Ғылым, 1969. 424 бет.

60. Жинақ сыры //Қазақ әдебиеті. 1970 4 дек. - Кітапқа сын: Салықов К. Сыр: Өлеңдер мен поэмалар. - Алматы: Жазушы, 1970. 122 бет.

61. Коммунистік тәрбиенің негізгі мәселелері //Коммунизм туғи. - 1970. 8 окт.

62. Режиссер мұрасы //Мәдениет және тұрмыс. 1970. № 5. Кітапқа сын: Нұрғалиев Р. Талант тағдыры. - Алматы: Жазушы, 1969. 174 бет.

63. Сапар басы (Талдықорған) //Октябрь туы. - 1970. 25 мая. - Кітапқа сын: Мағауин М. Ақша қар: Әнгімелер мен повесть. Алматы: Жазушы, 1969. - 207 бет.

64. Сұрақтың соңы: Сықақ //Ленин туы (Петропавл.) 1970. 28 март.

65. Сыпайылық сыйластық белгісі //Лениншіл жас. - 1970. 11 дек.

66. Студент слушає лекцію //Қазақ университеті.
1970. 19 дек.

1971

67. Бұлақ сьлдыры //Жетісу. - 1971. - 4 апр. Кітап-ка сын: Иманбеков Т. Бұлақ күліп ағады: Өлендер. - Алматы: Жазушы, 1970.

68. Жас күрескерлер қаруы //Лениншіл жас. - 1971.
22 апр. 89 бет.

69. Қазақ тілі синтаксисінің зерттелуі жайында //Қазақстан мектебі. - 1971. № 4. - 76 82 бет.
/Қ.Есеновпен бірге.

70. Коммунизм құрылысшыларының негізгі мораль-дық борыштары //Коммунизм туғи. 1971. 2 мая.

71. Құлдіріп отырып түйреді //Қазақ әдебиеті. -1971.
- 23 июль. - Кітапқа сын: Қабышев Ғ Мінездеме. - Алматы: Жазушы, 1970. 192 бет.

72. Ойландырар мәселе //Қазақстан мұғалімі. - 1971.
- 11 нояб.

73. Пайдалы құрал //Жетісу. - 1971 - 20 окт. - Кітап-ка сын: Сарыбаев Ш.Ш. Қазақ тіл білімі әдебиетінің библиографиялық көрсеткіші. 2 бөлім. Алматы: Ғылым, 1971. - 240 бет.

74. Сатира жүгіл салмақты //Жетісу. 1971, 4 июнь.

75. Тартымды туынды //Көкшетау правдасы. - 1971. - 30 сент. - Кітапқа сын: Хасенов М. Тұлпардың дүбірі: Повесть. - Алматы: Жазушы, 1971. 196 бет.

76. Тартыс және шындық шешімі //Қазақ әдебиеті.- 1971. 17 сент.

77. Тұңғыш повесі жазылды //Лениншіл жас. - 1971. - 22 май.

78. Тіл шежіресінен сыр шертеді //Қазақстан мұғалімі. 1971. - 24 июнь. - Кітапқа сын: Курышжанов А.К. Исследования по лексике старокыпчакского письменного памятника XIII в. "Тюрко-арабского словаря" - Алма-Ата: Наука, 1971. 222 с.

79. Адамгершілік асыл қасиет //Лениншіл жас. 1972. - 18 апр.

80. Алғыс арқалағандар //Қазақ әдебиеті. - 1972. 29 сент.

81. Әдеби тіл әрлі болсын //Көкшетау правдасы. 1972.- 18 май /М.Томановпен бірге.

82. Бағалы методикалық құрал //Қазақстан мұғалімі. 1972. - 6 апр. - Кітапқа сын: Әуелбаев Ш. Қазақ тілі синтаксисі мен пунктуациясын оқытуға арналған құрылымдық схемалар. Алматы: Мектеп, 1971. 162 бет.

83. Грамматиканың теориялық мәселелері //Қазақстан мұғалімі. - 1972. 7 окт. /М.Томановпен бірге. Кітапқа сын: Аханов К. Грамматика теориясының негіздері. - Алматы: Мектеп, 1972. - 116 бет.

84. Қойыртпақ //Ара. 1972. - № 11 /С.Мұқаметқалиевпен бірге.

85. Өнер серісі туралы туынды //Жетісу. - 1972. - 6 окт. Кітапқа сын: Жүнісов С. Ақан сері: Роман. - Алматы: Жазушы, 1972. - 280 бет.

86. Пікір және сұраулы сөйлем //Қазақ тілі мен әдебиеті мәселелері. Алматы, 1972. - Шығ.ІХ.- 6-11 бет.

87. Сөз тіркестері синонимдерінің синонимдердің басқа түрлерімен арақатынасы //Қазақ тілі мен әдебиеті. Алматы, 1972.- Шығ.І. - 128-141 бет.

88. Тоғызыншы класқа арналған тұңғыш оқулық //Қазақстан мектебі. - 1972. - № 1. 95-96 бет.

89. Үлкен жолдар осы табалдырықтан басталған ғой әрдайым: Қ.Қойбағаров пен М.Серғалиевтің диалогі //Білім және еңбек. 1972. № 10. - 14-15 бет.

90. Алыптың асқар тұлғасы //Мәдениет және тұрмыс. 1973. - № 3. 9-10 бет. Кітапқа сын: М.О.Ауэзов в воспоминаниях современников. Алма-Ата: Жазушы, 1972. - 382 бет.

91. Аса көрнекті тіл маманы: Проф.С.Аманжоловтың туғанына 70 жыл толуына //Жетісу. 1973. 27 дек.

92. Жас фантастың тырнақалдысы //Жұлдыз. -1973. № 2. - 211 бет. - Кітапқа сын: Мархабаев А. Ғарыштағы қымыз. - Алматы: Жазушы, 1972. - 122 бет.

93. Қазіргі қазақ тілі. Сөз тіркестері синтаксисі. I бөл.: Университеттердің сырттай білім беретін филол. фак. мен бөлімдерінің студенттеріне арналған бақылау-пысықтау жаттығулары. Алматы, 1973. - 56 бет. /Т.Сайрамбаевпен бірге.

94. Қимыл әрекеттің орнын, қозғалыс жолын білдіретін сөз тіркестерінің синонимдігі //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1973. Шығ.2. 116-123 бет.

95. Ортақ мүдде тұрғысынан //Жұлдыз. - 1973.-№ 10. 221-224 бет.

96. СА тұлғалы шартты бағыныңқылы сабақтастың синонимдігі туралы //Қазақстан мектебі. 1973. - № 11. 85-87 бет.

97. Септік жалғаулар мен септеуліктердің алмасуы: Объектілік қатынастағы етістікті сөз тіркестерінің синонимдігі жөнінде //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1973. Шығ.3. - 96-102 бет.

98. Ұстаз, ғалым: Философия ғылымының докторы М.Н.Чечиннің 70 жасқа толуына //Қазақстан мұғалімі. - 1973. 23 нояб.

99. О специфике чтения лекций по курсу морфологии современного казахского языка //Матер. 3-й учеб. метод. конф. проф.-препод.состава. Алма-Ата, 1973. - С.107-109 /Соавт.:И.Маманов

100. Чечину М.Н. - 70 лет //Қазақ университеті. - 1973. - 21 дек.

101. Балалардың досы: Көрнекті лингвист С.Аманжоловтың туғанына - 70 жыл //Қазақстан пионері. - 1974. - 9 янв.

102. Белгілі ғалым туралы бағалы еңбек //Лениншіл жас. 1974. - 10 дек. Кітапқа сын: Кұрышжанов Ә. "Нығмет Сауранбаев" - Алматы: Ғылым, 1974. 204 бет.

103. Ғалым жолы: Проф. Б.Кенжебаев 70 жасқа толуына //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1974. Шығ. 5. 195-198 бет. /Қ.Ергобековпен бірге.

104. Дайындық бөліміндегі қазақ тілі //Қазақстан мектебі. - 1974. - 14 июнь.

105. Қазіргі қазақ тіліндегі синтаксистік синонимика //Арнаулы курстар мен семинарлардың программасы. - Алматы, 1974. - 47-51 бет.

106. Қарсылықты салалас және онымен синонимдес сөйлемдер //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1974. Шығ.5. - 53-58 бет.

107. М.Қаратаевтың әдеби сын еңбектерінің стильдік ерекшеліктері туралы //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1974. Шығ. 5. 58-73 бет. /М.Байғұтовпен бірге.

108. Пайдалы еңбек //Лениншіл жас. - 1974. - 17 сент. - Кітапқа сын: Ғабдуллин М., Ысқақов Б. Халық ауыз әдебиеті: 8 - класқа арналған оқу құралы. Алматы: Мектеп, 1974. 268 бет.

109. Прозаға барлау //Жұлдыз. - 1974. - № 6. 208-209 бет. - Кітапқа сын: Бердібаев Р. Дәстүр жалғасы: Зерттеулер, мақалалар. - Алматы: Жазушы, 1973. - 204 бет.

110. Сахнаға қарап ойлансақ... //Қазақ әдебиеті. - 1974. 27 сент.

111. С.Мұқановтың "Өмір мектебі" трилогиясындағы синонимдес зат есімді сөз тіркестері //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1974. Шығ.4. - 55-64 бет.

112. Студенттердің ғылыми экспедициясы //Шұғыла (Ақши, Алматы обл.). - 1974. - 27 июль.

113. Тағлымы мол толғаныс //Лениншіл жас. 1974.

14 авг. - Кітапқа сын: Қаратаев М. Вершины впереди.- Алма-Ата: Жазушы, 1972. - 320 с.

114. Халық арасында қазына әлі де көп //Жетісу. 1974. 18 дек.

115. Ыңғайлас салалас және онымен синонимдес сөйлемдер. - Алматы, 1974. Шығ.4. - 64 - 71 бет.

116. Ізденіс жемісі //Қазақ әдебиеті. 1974. - 19 апр.- Кітапқа сын: Байжанов С. Замандас туралы толғау: Монография. - Алматы: Жазушы, 1973. 200 бет.

117. Эстетика және әдебиет //Қазақстан мұғалімі. 1974. 20 дек. Кітапқа сын: Нұрғалиев Р Өнер алды қызыл тіл. - Алматы: Мектеп, 1974. 211 бет.

118. Вопросы теории синтаксической синонимии //Матер. итог. науч. конф. проф.-препод.состава (КазГУ). - Алма-Ата, 1974. - С.81-82.

119. О некоторых особенностях проведения занятий по казахскому языку на подготовительном отделении университета //Матер. 4-й науч.-метод. конф. проф.-препод. состава, посвящ. сорокалетию ун-та (КазГУ). - Алма-Ата, 1974. С.154.

1975

120. Баспалдақтар биіктеп барады //Лениншіл жас. 1975. - 10 дек.

121. Келісті сөз көркемдік кепілі //Жұлдыз. 1975. № 11. - 195-200 бет.

122. Өрлеу //Тоғызыншы шежіре. Төртінші кітап: Еңбек қаһармандары хақында очерктер. - Алматы: Жазушы, 1975.- 199- 210 бет.

123. С.Жиенбаевтың синтаксистік зерттеулері //Қазақ тілі мен әдебиеті. Алматы, 1975. Шығ.6. - 69-81 бет.

124. Роман және замандас бейнесі //Уақыт және қаламгер. - Алматы, 1975. - 310-315 бет.

125. Саңлақ сыншының салиқалы ойлары //Жұлдыз. - 1975 № 6. - 116-119 бет. - Кітапқа сын: Қаратаев М. Таңдымалы шығармалар: 1-3 т. - Алматы: Жазушы, 1974. - 980 бет.

126. Синтаксистік синонимдер және оларды зерттеудің маңызы //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1975. - Шығ.6. - 59-69 бет.

127. Талап пен парыз немесе бәйге "бестік" баға емес, үміт өлшемі екені туралы //Қазақ әдебиеті. - 1975. 29 авг.

128. Шынайылық пен шыншылдық //Қазақ әдебиеті. - 1975. - 28 нояб.

129. Ізденістер мен іркілістер //Қазақ әдебиеті. - 1975. - 6 июнь.

130. Жемчужина советской музыки //Огни Алатау. - 1975. - 17 апр. /Соавт.: Н. Николаев.

131. Оказали помощь //Новый путь (Камышное, Кустан.обл.). 1975. - 25 сент.

132. Проявили мужество //Новый путь (Камышное, Кустан. обл.). - 1975. 18 сент.

1976

133. Әдебиеттің көкейтесті мәселелері //Қазақстан мұғалімі. - 1976. - 22 окт. Кітапқа сын: Қирабаев С. Әдебиет және дәуір талабы: Сын мақалалар мен зерттеулер. Алматы: Жазушы, 1976. 216 бет.

134. Әділ сын - жанашыр дос: М.Серғалиевтің де пікір бар //Қазақ әдебиеті. 1976. - 9 мая.

135. Бас кейіпкер - Бауыржан Момышұлы //Жұлдыз. -1976. - № 11. - 220-223 бет. - Кітапқа сын: Нұршайықов Ә. Ақиқат пен аңыз: Роман диалог. - Алматы: Жазушы, 1976. 406 бет.

136. Азамат аманаты //Қазақ әдебиеті. 1976. - 11 июнь /Бүркеншік ат - Мекен Бәйгелов. - Кітапқа сын: Аққошқаров С. Бақыт құшағында: Очерктер. - Алматы: Қазақстан, 1976. - 180 бет.

137. Бірі шәкірт, бірі ақылшы //Қазақстан мұғалімі, 1976. - 10 дек.

138. Ғ.Мүсрепов әңгімелеріндегі қайталаулардың стильдік қызметі //Қазақ тілі мен әдебиеті. Алматы, 1976. Шығ. 8. - 138-145 бет.

139. Дәстүрден туған тың соқпақ //Жұлдыз. - 1976. № 8. 205-212 бет.

140. Жастар прозасы және сын: Редакциялық мақала М.Серғалиевтің де пікір бар //Қазақ әдебиеті. - 1976. 27 авг.

141. "Жол іздеймін әлі ешкім бастамаған" //Жалын, 1976. - № 2. 134-138 бет.

142. Замандастың бір қыры //Лениншіл жас. 1976. - 20 март.

143. Қазіргі қазақ тілі: Сөз тіркестері синтаксисі. - 2 бөл. /Уп-тердің сырттай білім беретін филол. фак. мен бөлімдерінің студенттеріне арналған бақылау - пысықтау жаттығулары. - Алматы, 1976. - 50 бет. /Т.Сайрамбаевпен бірге.

144. Қатал тағдыр, қайсар жандар //Жұлдыз, 1976. № 1. - 218-221 бет.

145. М.Томанов - филология ғылымының докторы //Қазақстан мұғалімі. 1976. - 16 апр.

146. Мәртебе //Қазақ әдебиеті. - 1976. 1 окт. - Кітапқа сын: Есмұрзаев Ш. Мәртебе. Очерктер. - Алматы: Қазақстан, 1976. - 156 бет.

147. Ой. Оқиға. Образ //Қазақ әдебиеті. 1976. 17 сент.

148. Өмірдің өз өрнектері //Лениншіл жас. - 1976. 20 авг.

149. Поэзия және поэзия сыны: Редакциялық мақала. М.Серғалиевтің де пікір бар //Қазақ әдебиеті. - 1976. 21 май.

150. Салауатты сөз қалдырған: Талжановтың туғанына 70 жыл //Жұлдыз. - 1976. № 6. - 215-217 бет.

151. Сын сипаты //Жетісу. - 1976. - 9 апр.

152. Табиғи тартыс көркемдік шарты //Қазақ әдебиеті. - 1976. 16 апр.

153. Тартыс таңбасы //Қазақ әдебиеті. - 1976. - 16 июля. Кітапқа сын: Жақсыбаев А. Егес: Роман. - Алматы: Жазушы, 1975. 284 бет.

154. Түсіндірмелі салалас және онымен синонимдес сөйлемдер //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1976. Шығ. 8. - 132-137 бет.

155. О составлении учебника по казахскому языку для слушателей подгот. отделения //Матер. 6-й учеб.-метод. конф. проф.-препод. состава, посвящ. XXV съезду КПСС. (КазГУ) - Алма-Ата. 1976. С.150.

1977

156. Азамат сыры ақын жыры //Жетісу. 1977. - 18 янв. - Кітапқа сын: Молдағалиев Ж. Сел: Поэма мен өлеңдер. - Алматы: Жазушы, 1976. 190 бет.

157. Әкеге қарап ұл өсер //Қазақстан мұғалімі. - 1977. - 15 июль.

158. Әр сөзі әлі есімізде //Жетісу. 1977. 21 сент.

159. Байыптап оқысақ, осылай... //Жұлдыз. - 1977. - № 3. 222-224 бет.

160. Білімнің сыналар шағы //Қазақстан мұғалімі. 1977. 20 май.

161. Ғалым. Сыншы. Ұстаз: С.Кирабаев - 50 жаста //Орталық Қазақстан (Қарағанды). 1977. 26 март.

162. Зерделі зерттеуші: Проф.Нұртазиннің туғанына 70 жыл //Қазақ әдебиеті. - 1977. 16 дек.

163. Күндер мен жылдар //Қазақ әдебиеті. - 1977. 21 янв. - Кітапқа сын: Сальқов Қ. Нұрлы күндер: Өлеңдер мен поэмалар. Алматы: Жалын, 1976. - 108 бет.

164. Лұғатты ұстаз //Қазақстан мұғалімі. - 1977. - 1 сент.

165. Мөлдір: Новелла //Лениншіл жас. - 1977. - 31 дек.

166. Сөз сарасы табылар ізденге //Жұлдыз. 1977. - № 7. - 200-205 бет.
167. Тақырып пен шешім //Қазақ әдебиеті. - 1977. - 4 март.
168. Талап пен талғам //Жалын, 1977. - № 4. - 130 - 135 бет.
169. Талпыныс бар, бірақ... //Орталық Қазақстан (Қарағанды). 1977. 22 май.
170. Тарланның тапшысы тозбайды: Проф. М.Балакаев - 70 жаста //Лениншіл жас. - 1977. 15 дек.

1978

171. Әңгіме арқауы - төржіме тәжірибесі //Жетісу. - 1978. 28 янв. - Кітапқа сын: Тұрарбеков З. Әдебиеттер достығының дәнекері: Қазақ аударма өнері жайлы ойлар. - Алматы: Қазақстан, 1977. - 176 бет.
172. Белестер: Проф.Сүйіншәлиев 60 жаста //Лениншіл жас. 1978. 14 дек.
173. Бөгде сөздердің өзара алмасуы //Сөз өнері: Жинақ. Алматы: Ғылым, 1978. - 43-50 бет.
174. Білімін талантына серік етіп //Жұлдыз. 1978. № 7. - 221-224 бет.
175. Дала хикаялары //Жұлдыз, 1978. № 12. - 215-218 бет. Кітапқа сын: Иманбаев З. Қыран түлегі: Повестер мен әңгімелер. Алматы: Жазушы, 1977. - 216 бет.
176. Диплом жұмысы. Ол қандай? //Қазақстан мұғалімі. - 1978. 13 янв.
177. Жүрек жылуы //Қазақстан пионері. 1978. 21 май.
178. Жүрегінің түбіне терең бойла //Уақыт және қаламгер: Алтыншы кітап. - Алматы, 1978. 131-143 бет.
179. Игі ізденістер //Қазақстан мұғалімі. - 1978. - 10 май. Кітапқа сын: Сайранбаев Т Күрделі сөз тіркестерінің кейбір мәселелері: Есім пысықтауыш. - Алматы: Мектеп, 1978. - 157 бет.

180. Қажетті құрал //Қазақ әдебиеті. - 1978. - 19 май.
Кітапқа сын: Неталиева Қ. Қазақ тілінің орфоэпиялық сөздігі. Алматы: Ғылым, 1977. 326 бет.
181. Кемел пікір кенері //Қазақ әдебиеті. - 1978. 23 июнь.
182. Көктал Арасан балалар санаторийі //Лениншіл жас. - 1978. - 20 сент.
183. Көп томдық роман: Көкейде жүрген ойлар //Жұлдыз. 1978 - № 10. - 189-202 бет. /Р.Бердібаев, М.Атымов, Б.Ыбырайымовпен бірге.
184. Қалтай Мұхаметжанов: Сырым да, шыным да осы /Әңгімені жүргізген М.Серғалиев //Қазақ әдебиеті. - 1978. 7 июль.
185. Қоңыр әуен //Лениншіл жас. - 1978. 24 март.
186. М.Әуезовтің әдеби - сын еңбектеріндегі лексикалық синонимдер //Қазақ тілі мен әдебиеті. - Алматы, 1978. Шығ.9. 50 55 бет.
187. Өмірді өлеңмен өрнектеген //Жетісу. 1978. - 14 март.
188. "Тасқын": М.Әуезов атындағы Қазақ академиялық драма театры қойған спектакльге рецензия //Қазақ әдебиеті. - 1978. 29 дек.
189. Туған жер туралы толғаныс //Қазақ әдебиеті. - 1978. 24 февр.
190. Шанқай түс //Лениншіл жас. - 1978. - 24 март.

1979

191. Айқас алдында //Жетісу. - 1979. 7 февр. - Кітапқа сын: Мұртазаев Ш. Қызыл жебе: Роман. - Алматы: Жазушы, 1978. 304 бет.
192. Ақыл таразысына салып...//Жалын. - 1979. -№ 1. - 135-137 бет. - Кітапқа сын: Серікқалиев З., Серікқалиева Ә. Ақыл таразысы: Әдеби зерттеулер, сын. - Алматы: Жазушы, 1976. - 266 бет.
193. Алғы сөз //Талжанов С. Өткен күндер сөйлейді. Алматы, 1979. - 9 19 бет.

194. Әдеттің әлегі: Әңгіме //Қазақстан мұғалімі. - 1979. 26 окт.
195. Баламер Сахариев - 60 жаста //Қазақ әдебиеті. - 1979. 2 нояб.
196. Қазақ тілі: Жоғары оқу орындары дайындық бөлімдеріне арналған оқу құралы. Алматы: Мектеп, 1979. - 192 бет. /Ш.Бектұровпен бірге.
197. Қиыспас: Әңгіме //Балдырған. 1979. - № 2. - 4-5 бет.
198. Қызықты кездесу: М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылады //Лениншіл жас. 1979. 2 февр.
199. Мезгіл мәнді сөйлемдердің синонимдігі //Қазақстан мектебі. - 1979. - № 8. 70 74 бет.
200. Өзекті тақырып өрісі //Қазақ әдебиеті. - 1979. 19 янв.
201. Сөз асылы //Социалистік Қазақстан. 1979. - 7 март. Кітапқа сын: Әлімбаев М. Маржан сөз. Алматы: Жазушы, 1978. 328 бет.
202. Сөйлемге қарай сөзін таны //Білім және еңбек. 1979. № 4. 29 бет.
203. Сын - 1978 //Жұлдыз. - 1979. № 7. - 198-201 бет.
204. Сын туралы сырласу: М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Қазақ әдебиеті. 1979. 27 июль.
205. Сыншылар сұхбаттасқанда: М. Серғалиевтің де сөйлегені айтылады //Қазақ әдебиеті. 1979. 2 нояб.
206. Таланттар тағлымы //Социалистік Қазақстан. - 1979. - 10 окт. - Кітапқа сын: Жақанов И. Бірінші концерт. Алматы: Жалын, 1979. - 174 бет.
207. Уақыт. Өмір. Әдебиет: 1978 әдеби жылдың қорытындысына арналған жиналыстан //Қазақ әдебиеті. 1979. - 23 март.
208. Шағын хабарда М.Серғалиевтің М. Шахановпен кездесуде сөйлегені айтылған //Қазақ әдебиеті. - 1979. - 26 янв.

209. Әдебиеттер достығы //Жетісу. - 1980. - 20 июнь.
Кітапқа сын: Сейітов С. Туысқандық туғызған.
Алматы: Жалын, 1979. - 234 бет.
210. Әңгіме туралы әңгіме: Дөңгелек столға
М.Серғалиевте қатынасты //Қазақ әдебиеті. 1980. - 4
январь.
211. Бәрде жас болған //Жұлдыз. 1980. № 6.
221-223 бет. - Кітапқа сын: Тоғысбаев Б. Боз жорға:
Повестер мен әңгімелер. - Алматы: Жазушы, 1979. 255
бет.
212. Біздің анкета: М.Серғалиевпен жүргізілген сұхбат
//Қазақ университеті. 1980. - 30 сент.
213. Домалақ: Әңгіме //Қазақ әдебиеті. - 1980. 22
авг.
214. Дәуірге сай күлкі керек //Сөзстан. Алматы:
Жалын, 1980. 120 123 бет.
215. Жалынды жылдар жаңғырығы //Жалын. - 1980.
№5. 157-158 бет. Кітапқа сын: Қамбаров Қ. Ерлік
эпосы: Зерттеу. Алматы: Жазушы. - 1979. 196 бет.
216. Игілікті істің жалғасы //Социалистік Қазақстан.
1980. 15 февр.
217. Кейбір сөйлемдердің синонимдігі //Қазақ тілінің
мәселелері. Алматы, 1980. - 34-46 бет.
218. Көңілшек: Әңгіме //Жетісу. - 1980. - 4 март.
219. Көрнекті ғалым: Акад. Н. Сауранбаевтың
туғанына 70 жыл //Қазақ әдебиеті. - 1980. - 4 июль.
220. Қос бәйтерек //Қазақстан мұғалімі. 1980. - 14
нояб.
221. Мекендік қатынастағы есімді сөз тіркестерінің
синонимдігі //Қазақ тілінің мәселелері. Алматы, 1980. -
28-34 бет.
222. Онжылдықты ой көзімен қарасақ: Жетпісінші
жылдар қандай сапалық жаңалықтар, өзгерістер әкелді?
//Жұлдыз. - 1980. - № 3. - 211- 213 бет.

223. Өткір де өрісті сын керек: Редакциялық мақала. Жазушылар одағының сын секциясында М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылады //Қазақ әдебиеті. - 1980. 24 окт.

224. Сапар сәтті болғай, достар! //Қазақстан мұғалімі. 1980. - 23 май.

225. Синтаксистік синонимдер. Есімді сөз тіркестері: Ун-тің сырттай білім беретін филология фак-тінің студенттеріне арналған оқу құралы /ҚазМУ Алматы. 1980. - 51 бет.

226. Сырлы сезім: Әңгіме //Ленин туы (Петропавл.). - 1980. - 9, 10 янв.

227. Талант тағлымы //Социалистік Қазақстан. - 1980.- 29 июнь.

228. Шабыттың отын маздатып //Қазақ әдебиеті. 1980. - 10 янв.

229. Шағын жанр, үлкен міндет //Қазақ әдебиеті. 1980. - 12 дек.

230. Эпос туралы елеулі еңбек //Қазақстан мұғалімі. 1980. 18 июль.

231. 1979 жылдың әдеби қорытындысы: Редакциялық мақала. М.Серғалиевтің баяндамасы туралы да айтылады //Қазақ әдебиеті. 1980. 14 март.

1981

232. Арнаулы курстардың программалары /ҚазМУ; Құраст. М.С.Серғалиев. Алматы, 1981. - 10 бет.

233. Жасай бер, мәңгі жас қала //Социалистік Қазақстан. 1981. - 14 авг.

234. Жастардың аға досы: Проф. Б.Шалабаев 70 жаста //Жалын. - 1981. - № 3. - 141-143 бет

235. Кемел кезендер //Жұлдыз. 1981. № 1 214 бет.

236. Көңіл көлеңкесі: Әңгіме //Жалын. 1981. - № 2. 100-104 бет.

237. Қазақ тілі стилистикасының программасы: Университеттер мен педагогика ин-тарының филология факультеріне арналған /Құраст.: Б.Қ.Манасбаев, М.С.Серғалиев; Ред. басқарған М.Б.Балақаев. - Алматы, 1981. - 10 бет.

238. Қазіргі қазақ тілінен курс жұмысы: Сырттай білім беретін журналистика фак-тінің студенттеріне арналған методикалық құрал /ҚазМУ; Құраст. М.С.Серғалиев. - Алматы, 1981. - 15 бет.

239. Өмір жолдары //Мәдениет және тұрмыс. - 1981. - № 2. 13 бет. Кітапқа сын: Жақаев Ы. Өмір жолдары. Алматы: Жазушы, 1980. 304 бет.

240. Сапасы әркелкі //Қазақ әдебиеті. 1981. - 9 янв.

241. Синтаксистік синонимдер. Алматы: Мектеп, 1981. 200 бет.

242. Тағы да "Орысша-қазақша сөздік" жайында //Қазақ әдебиеті. - 1981. 11 сент.

243. Тіл білімі саласындағы зерттеулер //Лениншіл жас. - 1981. 23 июнь /Т.Сайрамбаевпен бірге. Кітапқа сын: Развитие казахского советского языкознания. Алма-Ата: Наука, 1980.

244. Уақыт тынысы //Социалистік Қазақстан. - 1981. - 10 февр.

245. Ұстаз болу зор абырой //Қазақстан мұғалімі. 1981. 14 авг.

246. Синтаксическая синонимия в казахском современном литературном языке: Автореф. дис.... д-ра филол. наук. - Алма-Ата, 1981. 49 с.

1982

247. Кездесулер: Жазушы С.Шаймерденовтің 60 жасқа толуына байланысты кездесу болып, онда М.Серғалиевтің де сөйлегені айтылған //Қазақ әдебиеті. - 1982. 11 апр.

248. Сөз шырайын ойласақ //Қазақ әдебиеті. 1982. - 23 апр.

249. Уақытпен үндес жырлар //Қазақ әдебиеті. 1982.
14 май.
250. Үш дос: Әңгіме //Балдырған. 1982. № 9.
12-13 бет.

1983

251. Әдеби сынның көркемдік қуаты жайында: Жазушылар одағының сын советінде М.Серғалиетің де сөйлегені айтылған //Қазақ әдебиеті. 1983. 27 май.
252. Жүректерге нұр құйған //Социалистік Қазақстан. - 1983. 18 нояб.
253. Кең өріс: Әдеби - сын мақалалар. Алматы: Жазушы, 1983. - 256 бет.
254. Қажетті көрсеткіш //Қазақстан мұғалімі. 1983. 11 февр. - Кітапқа сын: Сарыбасев Ш.Ш. Қазақ тіл білімі әдебиетінің библиографиялық көрсеткіші. 4 бөлім. - Алматы: Ғылым, 1983. - 163 бет.
255. Күздің бір күні: Әңгіме //Қазақстан мұғалімі. - 1983. - 30 сент.
256. Мүшелтой: Әзіл әңгіме //Қазақ әдебиеті. - 1983. 9 сент.
257. Сөздің күнгейі мен көлеңкесі //Жазушы және сөз мәдениеті: Жинақ. Алматы: Ғылым, 1983. 128-142 бет.
258. Толымсыз сөйлемдердің құрылымдық - мағыналық және стилистикалық ерекшеліктері //Қазіргі қазақ тілінің грамматикалық құрылымы. Алматы, 1983. 32- 42 бет.
259. Шығарма шырайлы болсын десек... //Жұлдыз.- 1983. № 11.

1984

260. Әдеби тіл хақында //Қазақ әдебиеті. 1984. - 16 нояб. Кітапқа сын: Балақаев М.Б. Қазақ әдеби тілі және оның нормалары.- Алматы: Ғылым, 1984.

261. Доп: Әңгіме //Балдырған. - 1984. № 7. - 10-11 бет.

262. Жақсы мұраның жарасымды жалғасы //Қазақстан мұғалімі. 1984. 30 нояб.

263. Зерттеу жемісі //Жұлдыз. 1984. - № 7. 189-191 бет. /Бүркеншік ат М.Бәйгелов. Кітапқа сын: Шалабаев Б. Қазақ романының тууы мен қалыптасу тарихы. Алматы: Мектеп, 1983. - 298 бет.

264. Орнын тапқан сөз - асыл //Қазақ әдебиеті. - 1984. 19 окт.

265. Синтаксистік деривация мен синтаксистік синонимия //Қазақстан мектебі. - 1984. № 12. - 62-64 бет.

266. Видный ученый: Академику А.Т.Кайдарову 60 лет //Қазақ университеті. 1984. - 27 дек.

1985

267. Қазақ тілінің стилистикасынан бақылау жұмысы: Сырттай білім беретін филология факультеттерінің студенттеріне арналған методикалық нұсқау /ҚазМУ. Алматы, 1985. - 42 бет.

268. Ұзақ тәулік: Әңгіме //Балдырған. 1985. № 6. 31 бет.

1986

269. Ауылда: Әңгіме //Балдырған. - 1986. № 6. - 11 бет.

270. Әкенің иісі: Әңгіме //Қазақстан мұғалімі. 1986. 29 авг.

271. Баршаға белгілі білім ордасы //Торғай таңы (Арқалық). - 1986. 24 июнь /Ж. Төреғожинамен бірге.

272. Болашаққа барар жолда //Қазақ әдебиеті. - 1986. - 14 февр.

273. Білімнің, ғылымның қарашаңырағы // Жаңа өмір (Торғай обл.). - 1986. - 17 июнь.

274. Қазақ тілі программасы: Жоғары оқу орындарының дайындық бөлімдеріне арналған /Құраст.: М.С.Серғалиев пен Ш.К.Бектұров; Ред. Ф.Қалиев. - Алматы, 1986. 13 бет.

275. Пікірім бар мінбеден айтсам деген //Жұлдыз. - 1986. № 4. 184-186 бет.

276. Приглашает Казахский университет //Тургайская новь (Арқалық). 1986. - 25 июня.

277. Флагман вузов Казахстана //Новая жизнь (Тургайская обл.). 1986. 17 июня.

1987

278. Асқақ тұлға //Қазақстан әйелдері. - 1987.- № 9. 12-13 бет.

279. Жігерлі жазушы //Қазақ әдебиеті. - 1987. 16 янв.

280. Өшпес өнеге //Социалистік Қазақстан. - 1987. - 13 сент.

281. Синтаксистік конструкциялардың синонимиясы: Методикалық нұсқаулар /ҚазМУ. - Алматы, 1987. - 20 бет.

282. Ұлағатты ұстазымыз еді: Т.Нұртазиннің туғанына 80 жыл //Жұлдыз. - 1987. - № 11. - 197. 198 бет.

283. Шағын редакциялық хабарламада проф.Т.Нұртазинге арналған кеш болғаны, оны жүргізген М.Серғалиев екені айтылады //Қазақ әдебиеті. 1987. - 25 дек.

284. Синонимия синтаксических конструкций в современном казахском литературном языке: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. - Алма-Ата, 1987. - 40 с.

1988

285. Атаев Б. Қалдырған ізі мәңгілік: Проф. К.Ахановты еске алу кешін М.Серғалиевтің жүргізгені туралы айтылады //Өркен. 1988. - 11 июль.

286. Жастықтың шуақты шақтары: Қысқа әзілдер //Өркен. - 1988. 30 янв.

287. Әбдірахманов Б. Ғалым ұстазды еске алу: Проф.К.Ахановты еске түсіру кешінде М.Серғалиевтің сөйлегені туралы айтылады //Қазақ әдебиеті. - 1988. - 27 май.

288. Мұхтар Әуезовтің әдеби - сын еңбектеріндегі фразеологизмдер //Қазақ әдеби тілі стилистикасының мәселелері. - Алматы, 1988. - 10-15 бет.

289. С.М.Киров атындағы Еңбек Қызыл Ту орденді Қазақ мемлекеттік университеті: Проспект /Құраст.: Б.Н.Синчев, М.С.Серғалиев. Алматы, 1988. - 22 бет.

290. Үлкен талант иесі //Қазақстан мұғалімі. - 1988. - 30 авг. /З.Қалауовамен бірге.

291. Шеберлік баспалдағы //Жалын. - 1988. № 2.- 80-83 бет.

292. Казахский ордена Трудового Красного Знамени государственный университет им. С.М.Кирова: Проспект /Сост.: Б.Н.Синчев, М.С.Серғалиев. Алма-Ата, 1988. 22 с.

293. О синтаксической синонимии в сопоставлении с синтаксической омонимией //Тюркология-88: Тезисы докладов и сообщений 5-й Всесоюзн. тюрколог. конф. 7-9 нояб. 1988 г. - Фрунзе, 1988. С.225-226.

1989

294. "Ана тілің - арың бұл" //Қазақстан пионері. 1989. - 27 июля.

295. Аударманың лингвистикалық мәселелері //Қазақстан мұғалімі. - 1989. 10 нояб. Кітапқа сын:

Аударманың лексика - стилистикалық мәселелері. - Алматы: Ғылым, 1988. - 187 бет.

296. Әдеп шекарасы //Лениншіл жас. 1989.- 27 сент.

297. Әңгіме //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. - Алматы, 1989. - 4-ші т. 151 бет.

298. Басты өлшем баға /Әңг. Ұ.Рысбаева //Өркен.- 1989. 1 июнь.

299. Беллетристика //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл.. - Алматы, 1989. 4-ші т. 189 бет.

300. Борышты өтейтін мезгіл жетті //Жетісу. - 1989. - 20 сент.

301. Бүркеншік ат //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. - Алматы, 1989. 4-ші т. 189 бет.

302. Жанр //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. - Алматы, 1989. - 4-ші т. - 247 бет.

303. Жастықтың шуақты шақтары //Өркен. 1989. - 23 дек.

304. Каламбур //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. Алматы, 1989. - 4-ші т. 281 бет.

305. Күрделі синтаксистік тұтастық: Оқу құралы /ҚазМУ - Алматы, 1989.- 37 бет. /Б.Мүсреповамен бірге.

306. Қайта құру талабы //Журналист (Журналистика фак-ті студенттерінің жаттығу газеті). 1989. - 28 февр.

307. Повесть //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. - Алматы. 1989. - 4-ші т. - 481 бет.

308.Поэтика //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. Алматы, 1989. - 4-ші т. - 492 бет.

309. Сөз сарасы: Сын мақалалар.- Алматы: Жазушы, 1989. 200 бет.

310. Сөйлем //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. Алматы. 1989. 4-ші т. - 544- 545 бет. /А.Әбілқаявпен бірге.

311. Силь //Қазақ ССР: Қысқаша энцикл. Алматы, 1989. 4-ші т. - 548 бет.

312. Тетралогия //Қысқаша энцикл. Алматы, 1989. 4-ші т. - 571 бет.

313. Тиімді әдістер іздестірілуде //Қазақстан мұғалімі. -1989. - 6 окт.

314. Халықтың ең қымбат қазынасы //Лениншіл жас. 5 сент.

315. Об использовании русско-казахского словаря //Актуальные проблемы национально-русского двуязычия в учебном процессе педвузов Казахстана: Тез. межвуз. науч.-практ. конф. 15-18 мая г.Алма-Ата. (КазПИ им. Абая) Алма-Ата, 1989. С.26-27.

1990

316. Бүгінгі студент - ертеңгі маман: ҚазМУ-дың филология факультетінің деканы М. Серғалиевпен әңгіме /Әңг. Т.Бердалиев //Өркен. - 1990. - 7 шілде.

317. Елеулі еңбек //Социалистік Қазақстан. - 1990. 5 шілде. - Кітапқа сын: Авторлар ұжымы: Қазақ фольклористикасының тарихы. Совет дәуіріне дейінгі кезең. - Алматы: Ғылым, 1988. - 316 бет.

318. Жақсыз сөйлемдердің стилистикалық қызметі //Қазақстан мектебі. - 1990. - № 10. 68-70 бет.

319. Көгершіндер: Әңгіме //Ұлан. 1990. - 1 шілде.

320. "Мен қартайған жоқпын": Әзіл //Қазақ әдебиеті. 1990. 2 қаңтар.

321. Н.Сауранбаев //Қазақ календары. 1990. - 3 мамыр.

322. Оқу ағарту жұмысында қолданылатын терминдер мен ұғымдар жайында //Терминдер және олардың аудармалары. - Алматы: Ғылым, 1990. 43-51 бет.

323. Синтаксистің кейбір мәселелері //Құдайберген Жұбанов және қазақ совет тіл білімі. Алматы, 1990. 79-88 бет.

324. Сүбелі сөздік //Қазақстан мұғалімі. - 1990. 11 мая. - Кітапқа сын: Рустемов Л.З. Казахско-русский словарь арабско-иранских заимствованных слов. Алма-Ата: Мектеп, 1989. 219 с. /Т.Сайрамбаевпен бірге.

325. Тіл - адамның өрісі //Қазақ календары. 1990. - 9 қазан.

1991

326. Ағаға қарапiнi өссiн десек... //Лениншiл жас. - 1991. - 27 ақпан.

327. Бiз де студент болғанбыз //Өркен. - 1991. - 6 сәуiр.

328. Ғарышкерлер айтқан едi //Сұхбат. 1991. 16-31 желтоқсан.

329. Еңбегi сiңбеген артист //Қазақ әдебиетi. - 1991. - 19 шiлде.

330. Етiстiктi сөз тiркесiнiң синонимиясы. Алматы: Қазақ университетi, 1991. - 80 бет.

331. Жақсы оқығанға жағдай жасалады: ҚазМУ-дың филология факультетiнiң деканы проф. М.Серғалиевпен жүргiзiлген әңгiме /Әңг.: Ж.Дуанабаев, Ж.Дәулетов //Лениншiл жас. 1991. 11 шiлде.

332. Қазақ тiлiнiң ғылыми курсы жөнiнде //Қазақстан мұғалiмi. - 1991. - 15 наурыз /Қ.Есеновпен бiрге.

333. Қазiргi қазақ әдеби тiлi: Морфология, синтаксис. - Алматы: Ана тiлi. - 1991. 216 бет. /О.Күлкенова, А.Айғабыловпен бiрге.

334. Поляк елiнде болғанда және одан оралғаннан кейiн туған кейбiр ойлар //Қазақ әдебиетi. - 1991. - 31 мамыр.

335. Сәбит Мұқанов. Тiл туралы //Қазақ тiлi мен әдебиетi. - 1991. №7. - 68-70 бет.

336. Сөзжасамның да жүйесi бар //Ана тiлi. 1991. - 28 ақпан.

337. Түркiтанудың бүгiнi мен ертеңi: Түркiтанушылардың кеңестiк комитетiнiң пленумы //Ана тiлi. 1991. - 4 сәуiр.

1992

338. Қазақ тiлi. Алматы: Атамұра. 1992. 80 бет.

339. Қазақстан Республикасы Халыққа бiлiм беру министрi Ш.Шаяхметовке ашық хат: Хат авторларының

ішінде профессор М.Серғалиев те бар //Өркен. - 1992. 29 ақпан.

340. Отбасы қалжыны //Сұхбат. 1992. 7 қаңтар.

341. Министру народного образования Республики Казахстан Ш.Ш.Шаяхметову: Открытое письмо преподавателей КазГУ им. аль-Фараби (один из авторов письма проф. М.С.Серғалиев) //Горизонт. 1992. 6 марта.

1993

342. Әділеттік таразысы //Егемен Қазақстан. 1993. - 9 маусым.

343. Ескеруге тұрарлық есім //Қостанай таңы. 1993. 28 шілде.

344. Талант - ұлт, ұрпақ мақтаны //Алматы ақшамы. 1993. - 16 шілде.

345. Тіл мәдениетінің өлшемі тазалығы //Ақиқат. - 1993. - № 12. - 48-49 бет.

346. Русско-казахский словарь. Алматы: Казахстан, 1993. - 112 с.

1994

347. Ағалар көңлі - Ақ айдын //Алматы ақшамы. - 1994. - 10 қаңтар.

348. Ағалар салған сара жол немесе әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті қазақ филологиясы кафедрасының кешегісі, бүгінгісі және ертеңі туралы //Ана тілі. - 1994. - 17 ақпан.

349. Ақиқаттан алшақ болжам //Қазақ әдебиеті. - 1994. 5 сәуір.

350. Алыс та жақын бала кез //Қостанай таңы. - 1994. 26 наурыз.

351. Ана тілін ардақтауға үйреткен //Жас алаш. - 1994. - 8 қаңтар.

352. Бейтаныс әйелдің әзілі //Халық кеңесі. 1994. - 13 тамыз.

353. Бізден бұрын Сәтбаев айтқан //Егемен Қазақстан - 1994. 20 тамыз.

354. Ғалымға арналған конференция: Проф.Қ.Жұбановтың 95 жылдығына арналған конференцияға М.Серғалиевтің де қатынасқаны айтылған //Ақтөбе. 1994. 15 қараша.

355. Ел тану өзімізден басталады: Бір телекөрімнен туған екі түйін //Алматы ақшамы. 1994. 29 тамыз.

356. Жаңартқанның жөні осы деп... //Алматы ақшамы. 1994. 8 сәуір.

357. Зілсіз күлкіні ұнатамын: "Мұқаң бар, мен бар", "Келісімпаздық", "Кафедрада тұрмыз ғой..." //Алматы ақшамы. 1994. 21 қаңтар.

358. Кафедраға 50 жыл //Егемен Қазақстан. 1994. 12 ақпан.

359. Көгілдір экраннан айтылар сөз немесе осы теңіректегі кейбір ойлар //Халық кеңесі. - 1994. - 5 наурыз.

360. Қазақ тілінің қамқоры болып келе жатқан кесек мінезді кемел тұлға Рәбиға Сыздықова 70 жаста //Егемен Қазақстан. - 1994. - 23 тамыз.

361. Қазақ тілі стилистикасы //Қазақ тілі мен әдебиеті. 1994. № 2. 96-100 бет.

362. Қазақ тілі. Алматы: Білім, 1994. 230 бет. /Ш.Бектұровпен бірге.

363. Қиындық та, міндет те ортақ //Қазақстан мұғалімі. - 1994. - 7 қараша.

364. Құрағанмен болған күн //Алматы ақшамы. - 1994. - 26 қыркүйек.

365. Нұр - ағаң айтқан әңгімелер //Жас алаш. - 1994. 29 наурыз.

366. Ой мен сөздің жарасымы немесе телехабарлардың тіліндегі кейбір кемшіліктер туралы //Егемен Қазақстан. 1994. - 7 қыркүйек.

367. Өмірдің өзіне ереже: Әзіл //Алматы ақшамы. - 1994. 8 сәуір.

368. Пікір: Өзіл әңгіме //Алматы ақшамы. - 1994. - 14 қаңтар.

369. Радио және телехабарлардың тілі туралы //Ана тілі. 1994. - 18 қараша.

370. Соны серпін //Қазақ әдебиеті. - 1994. 19 тамыз. Кітапқа сын: Қазақ фольклорының тарихилығы. - Алматы: Ғылым, 1993. 362 бет.

371. Синонимия вопросительных и повествовательных предложений //Вестн.КазГУ. Сер.филол. 1994. Вып. 2. С.56-62.

1995

372. Абай поэзиясының синтаксисі //Ұлылық өнегесі.- Семей, 1995. 59-66 бет.

373. Автор, айтушы, кейіпкер //Абай: Энцикл. Алматы, 1995. 59-60 бет.

374. Айшықты іздер //Алматы ақшамы. - 1995.- 14 маусым.

375. Ақылшым деп танымын //Қазақстан мұғалімі. - 1995. 19 сәуір.

376. Амандаспапты: Өзіл //Алматы ақшамы. 1995. - 18 қыркүйек.

377. Бауыржандар. Кезек ұстаз: Өзіл әңгімелер //Халық кеңесі. 1995. - 5 қазан.

378. Жан жадыратар күлкі думаны //Алматы ақшамы. 1995. - 1 ақпан.

379. Жан жылуы //Алматы ақшамы. 1995. - 20 наурыз.

380. Жейтін басты жеп алдым //Алматы ақшамы. - 1995. - 15 қыркүйек.

381. Жоғары оқу орындарындағы синтаксис мәселелері //Қазақ тілі мен әдебиеті. 1995. - № 6. - 70-75 бет.

382. Көркем әдебиет тілі. Алматы: Мектеп, 1995. - 171 бет.

383. Көрнекті ғалым, тәжірибелі ұстаз //Алматы ақшамы. - 1995. - 25 қыркүйек / Ө.Шеденовпен бірге.

384. Қазақ тілі стилистикасың бағдарламасы: Жоғары оқу орындарының филология және журналистика факультеттеріне арналған. - Алматы: ҚазМУ, 1995. - 8 бет.

385. Қазақ тілінің стилистикасы курсында тіл мәдениетін көтеру мәселесі //Новые информационные технологии в образовании. Казахский язык: актуальные вопросы методики и практики преподавания. - Алматы, 1995. С.144-147.

386. Қазақ тілінің мәдениеті. Алматы: Мектеп, 1995. - 168 бет. /М.Балақаевпен бірге.

387. Қазіргі қазақ тіліндегі синтаксистік синонимдер: Арнаулы курстың бағдарламасы /Құраст.: М.Серғалиев. Алматы: ҚазМУ, 1995. 3 бет.

388. Құжатқа нақтылық пен дәлдік қажет //Егемен Қазақстан. 1995. - 12 қазан.

389. Қыстырма сөз //Абай: Энцикл.- Алматы, 1995. 376 бет.

390. Лингвистикалық зерттеулер: Талап пен міндет //Ізденіс. - 1995. - № 3. 4-8 бет.

391. Мақтан тұтар есім //Халық кеңесі. - 1995. 18 қазан.

392. Маңдайшадағы жазу да мәдениеттіліктің көрсеткіші //Ана тілі. - 1995. - 2 ақпан.

393. Мерей //Алматы ақшамы. - 1995. - 23 тамыз.

394. Монолог //Абай: Энцикл. - Алматы, 1995. - 411 бет.

395. Ой өрнегі. - Алматы: Мектеп, 1995. 182 бет.

396. Орайы келген сөздер: "Иланғыштық", "Композитордың ызасы", "Қатарластың қалжыңы", "Баламер айтқан сөз", "Күтпеген күлкі": Әзіл әңгімелер //Жас алаш. 1995. - 30 қараша.

397. Өнегесі өміршең //Егемен Қазақстан. - 1995. - 18 қазан.

398. Сөз қолдану ерекшеліктері //Абай: Энцикл. - Алматы, 1995. 522-523 бет.

399. Сөз санатинин дүзені //Түркі диалектологиясы мен әдебиеті мәселелері. - Анкара, 1995. - № 2. - 60- 62 бет.
400. Теңеу //Абай: Энцикл. Алматы, 1995. - 546-547 бет.
401. Тұлабойы әділетке толы Мұқағали Мақатаев туралы сыр //Алматы ақшамы. 1995. - 13 ақпан.
402. Уақыт: Әзіл әңгіме //Халық кеңесі. - 1995. - 27 мамыр.
403. Университетім менің. Студент жігіт өзілі: Олендер //Алматы ақшамы. - 1995. - 27 ақпан.
404. Шабытты шақ //Егемен Қазақстан. 1995. - 21 қыркүйек. /О.Шеденовпен бірге.
405. Эмоционально-экспрессивная лексика казахского разговорного языка. Алматы: Мектеп, 1995. 131 с. /Соавт. Ш.И.Нургожина.

1996

406. Ағайындар: Әзіл //Қазақ әдебиеті. - 1996. - 30 қаңтар.
407. Батырдың нәзік жүрегі //Қазақ елі. - 1996. - 5 шілде.
408. Зерттеу жұмыстарына жанашырлық пен әділ баға қажет //Қазақстан жоғары мектебі. - 1996. N4. - 124-129 бет.
409. Коля ағай: Әзіл //Қазақ әдебиеті. 1996. - 2 сәуір.
410. Қазақ тілінің қысқаша орфоэпиялық сөздігі. Алматы: Ана тілі, 1996. -152 бет.
411. Мемлекеттік тіл мерейі үстем болсын десек //Егемен Қазақстан. 1996. - 15 маусым.
412. Өз өнегеміз бен өзгенің озығы керек //Шалқар. 1996. 16 ақпан.

413. Профессор С.Аманжолов және қазақ тіл білімі //ҚазМУ хабаршысы. Филол. сер. 1996. - № 3. - 93 бет.

414. Сара сөздің сардары //Алматы ақшамы. 1996. - 30 сәуір.

415. Таулық деп қалсақ...: Әзіл //Алматы ақшамы. - 1996. 2 қыркүйек.

416. Тәлімі мол толғаныс //Алматы ақшамы. 1996. - 4 қараша.- Кітапқа сын: Шамшатов И. Соқтықпалы жол. - Алматы, 1996. 147 бет.

417. Уақыт талабын ескерсек, ұтылмаймыз //Егемен Қазақстан. 1996. 4 маусым.

418. "Ізденіс" ізденушілер журналы //Алматы ақшамы. - 1996. 30 қазан.

1997

419. Әр отбасына қажетті газет //Қазақстан мұғалімі. - 1997. - 15 қазан.

420. Б.Майлин сатирасы мен юморының тілі жөнінде //Ізденіс. - 1997. № 3. - 5-10 бет.

421. Зерттеу нысанасы патриоттық сезім //Алматы ақшамы. 1997. 5 наурыз. Кітапқа сын: Ахметова Л. Патриотизм в ракурсе истории. Алматы: Санат, 1996. 224 с.

422. Кейбір стилистикалық ұғымдар мен категориялар туралы //ҚазМУ хабаршысы. Филол. сер. 1997. - № 8. 3-7 бет.

423. "Қаралы сұлдың" тіл кестесі //Абай (Семей). - 1997. - № 4. - 37-39 бет.

424. "Қорғансыздың күні"- композиция мен тілі //Абай (Семей). 1997. - № 2-3. - 38-41 бет.

425. Маңызды зерттеу //Алматы ақшамы. 1997. - 4 сәуір.- Кітапқа сын: Сағынбекұлы Р.Жүсіпбек. - Алматы: Санат, 1997. - 200 бет.

426. М.Әуезов әңгімелеріндегі синтаксистік фигуралар //Мұхтар мұрасы. Алматы: Қазақстан, 1997. - 57 бет.

427. Синтаксис және стилистика. - Алматы: Қазақ университеті, 1997. - 149 бет.

428. Сыр мен сымбат //Егемен Қазақстан. - 1997. - 12 желтоқсан.

429. Сыр мен сымбат келісімі: Зейнолла аға, ұстаз туралы үзік ойлар //ҚазМУ хабаршысы. Филол. сер.. - 1997. № 14. - 93-98 бет.

430. Талғам мен талаптан туған терең толғаныстар: Ғ. Мүсрепов Мұхтар Әуезовтің шығармашылығы туралы //ҚазМУ хабаршысы. Филол. сер.- 1997. - № 13. 26-29 бет.

431. Ұлыларды үлгі тұтқан талант //Қазақстан жоғары мектебі. 1997. - № 1. - 118-124 бет.

432. Ұстаз ұлағаты, ғалым парасаты //ҚазМУ хабаршысы. Филол. сер.- 1997. № 15. 3-6 бет.

433. Шапағат шуағы //Алматы ақшамы. 1997. 29 қаңтар.

434. Шәкірттік жылдар жадымда //Қостанай таңы. 1997. 19, 23 қыркүйек.

1998

435. Айтары көп айбынды адам еді //Қазақ елі. - 1998. 9 қаңтар.

436. Ана тіліміз рухани азаттығымыз бен мемлекеттік тәуелсіздігіміздің тірегіне айналсын: Үндеуге қол қоюшылардың ішінде М.Серғалиев те бар //Егемен Қазақстан. - 1998. - 28 қаңтар.

437. Ана тіліміз рухани азаматтығымыз бен мемлекеттік тәуелсіздігіміздің тірегіне айналсын: Үндеуге қол қойғандардың ішінде М.Серғалиев те бар //Ана тілі. 1998. - 29 қаңтар.

438. Диссертация тақырыбы - көркем прозаның тілін зерттеу: Б.Шалабайдың докторлық диссертациясына М.Серғалиевтің де ресми оппонент болғаны айтылады //Қазақстан ғылымы. 1998. 1-15 қаңтар.

439. Мұхтар Әуезов және көркем шығарма тілі. - Алматы: Қазақ университеті, 1998. - 109 бет.

440. Өнеге. - Алматы: Жазушы. 1998. 208 бет.

441. Талант тағдыры: Көрнекті әдебиетші Т.Нұртазиннің туғанына 90 жыл толуына орай //Егемен Қазақстан. - 1998. - 7 қаңтар.

442. Пусть родной язык станет опорой нашей духовной свободы и государственной независимости: В числе подписавших "Обращение" М.С.Серғалиев //Казахстанская правда. - 1998. - 29 янв.

АУДАРМАЛАР. ПЕРЕВОДЫ.

1971

1. Логика курсының программасы: Жоғары оқу орындары үшін /Ауд. М. Серғалиев. Алматы, 1971. - 22 бет.

1973

2. Дуггал К.С. Күтпеген қаза: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Қазақстан әйелдері. - 1973. - № 11. - 16 17 бет.

3. Кулван Сингх. Вирк. Жексенбі күні, ертеңгілік: Әңгіме /Ауд. М. Серғалиев //Қазақстан мұғалімі. 1973. - 10 авг.

4. Мұхамед Әзім Рахнавард Зәраб. Жиен: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Қазақ әдебиеті. - 1973. - 21 дек.

5. Яшар Кемаль. Панасыздар: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Жетісу. 1973. 4 авг.

1974

6. Ауған жазушысы. Ана: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Еңбек туы (Жамбыл). 1974. 20 июль.

7. Балақаев А. Басканың бақыты: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Жетісу.- 1974. - 17,18 апр.

8. Ескендір Ф. Сөйгүлік: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Лениншіл жас. 1974. 14 июнь.

9. Қадыров Ә. Бір уыс топырақ: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Жезқазған туы. 1974. 26 июнь.

10. Кожевников В. Кездесу: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Социалистік Қазақстан. - 1974. - 20 июнь.

11. Лацис В. Криш: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Жетісу. - 1974. 20 июнь.

12. Лекербай М. Әміре: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Оңтүстік Қазақстан (Шымкент). 1974. 22 июнь.

1975

13. Гринкевич Н. Біржан Сара М. Төлебаевтың: 3 п. опера /Ауд. М.Серғалиев. Алматы, 1975. 8 бет.

14. Мурацан. Намыс: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Орталық Қазақстан (Қарағанды). - 1975. - 18 янв.

15. Гринкевич Н. Рихард Зорге О. Гейльфуса: Опера в 2 д., с прологом и эпилогом /Ауд. М.Серғалиев. Алма-Ата, 1975. 8 с.

1976

16. Бела Балаш. Бауырластар: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Көкшетау правдасы. 1976. - 17 сент.

17. Маняк В. Көгершіндер: Әңгіме /Ауд. М.Серғалиев //Кемпірқосақ. Украин жазушыларының әңгімелері Алматы: Жалын. - 1978. - 385-393 бет.

**М.СЕРҒАЛИЕВТІҢ РЕДАКТОРЛЫҒЫМЕН
ШЫҚҚАН ЕҢБЕКТЕР
ТРУДЫ, ИЗДАНИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ М.СЕРҒАЛИЕВА**

1. Арнаулы курстар мен семинарлардың программасы /ҚазМУ; Ред.: Х.К.Каримов, М.С.Серғалиев. -Алматы, 1974.

2. Қазақ тілінің стилистикасы /М.Балақаев, Е.Жанпейісов, М.Томанов, Б.Манасбаев; Жалпы ред.: Х.Сыздықов, М.Серғалиев. - Алматы: Мектеп, 1966. - 207 бет.

3. Қазақ және орыс тілдерінің салыстырмалы грамматикасы: Методикалық кегес және бағдарлама, семинар сабақтарының тақырыптары /Құраст.: А.Б.Салқынбаева; Ред. М.С.Серғалиев. - Алматы: ҚазМУ. 1994. - 24 бет.

4. Сәрсенбаев Р Қазақ тілі фразеологиясы. Арнаулы курс: Лекция /ҚазМУ; Ред. М.С.Серғалиев. 1973. 30 бет.

**М.СЕРҒАЛИЕВ - РЕЦЕНЗИЯЛАУШЫ
М.С.СЕРҒАЛИЕВ - РЕЦЕНЗЕНТ**

1. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. 6 т. /Рец.: М.Серғалиев және т.б. Алматы: Ғылым, 1982. 624 бет.

2. Мұханбетқалиев Қ. Жаңғырық: Әңгімелер мен повестер /Рец. М.Серғалиев. - Алматы: Жалын, 1978. 187 бет.

3. Оралбаева Н., Мадина Ғ., Әбілқасов А. Қазақ тілі: Практикалық курс /Рец. М.Серғалиев. - Алматы: Мектеп, 1982. - 296 бет.

4. Әбуханов Ғ Қазақ тілі. Лексика, фонетика және морфология мен синтаксис: Педагогикалық училищелердің оқушыларына арналған оқулық /Рец. М.Серғалиев. - 3 басылуы. - Алматы: Мектеп, 1982. 284 бет.

**М.С.СЕРҒАЛИЕВТІҢ ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ ШҚІРЛЕР
РЕЦЕНЗИИ НА ТРУДЫ М.С.СЕРҒАЛИЕВА**

1. Ақымбетов Б. Пайдалы құрал //Кітап жарышысы. 1979. - 29 авг. Кітапқа сын: Бектұров Ш., Серғалиев М. Қазақ тілі, 1979. - 192 бет.

2. Айғабылов А. Көмекші құрал //Қазақстан мұғалімі. 1980. 18 янв.- Кітапқа сын: Бектұров Ш., Серғалиев М. Алматы: Қазақ тілі, 1979. - 192 бет.

3. Бөкір С. Жалтақтамай өссек ше!: М.Серғалиевтің "Ағаға қарап іні өссін десек..." деген мақаласына қарсы дау бар //Лениншіл жас. 1991. 9 сәуір.

4. Жүнісбеков Ә. Өткен күн өрнектері //Алматы ақшамы. - 1990. 26 нояб. - Кітапқа сын: Серғалиев М. Сөз сарасы. Алматы: Жазушы, 1989. - 200 бет.

5. Замандас бейнесі басты мұрат: М.Серғалиевтің "Көңіл көлеңкесі" әңгімесі туралы да пікір бар //Қазақ әдебиеті. - 1981. - 4 сент.

6. Күлкенова О. Тың зерттеу //Ленин туы (Петропавл.). - 1981. - 26 май. - Кітапқа сын: Серғалиев М. Синтаксистік синонимдер. - Алматы, 1981. - 200 бет.

7. Молдабеков Қ. Қажетті зерттеу //Қазақ университеті. 1981. - 15 мая. - Кітапқа сын: Серғалиев М.С. Синтаксистік синонимдер. Алматы, 1981.

8. Молдабеков Қ. Қажетті зерттеу //Коммунистік еңбек (Шевченко). - Кітапқа сын: Серғалиев М.С. Синтаксистік синонимдер. Алматы, 1981.

9. Молдабеков Қ. Соны ізденіс //Октябрь туы (Талдықорған). - 1982. - 9 янв.

10. Омашев Н. Байыпты байлам, тұжырымды түйін //Жұлдыз. 1990. - № 4. 200 - 202 бет. - Кітапқа сын: Серғалиев М. Сөз сарасы. Алматы: Жазушы, 1989. 200 бет.

11. Сайрамбаев Т., Жақыпов Ә. Білімнің жаңа қыры //Лениншіл жас. 1981. - 1 апр. Кітапқа сын: Бектұров Ш., Серғалиев М. - Алматы: Қазақ тілі, 1979. - 192 бет.

12. Ысқақов Д. Тілші ғалымның сын жинағы //Қазақ әдебиеті. - 1989. - 24 сент. - Кітапқа сын: Серғалиев М. Сөз сарасы. Алматы: Жазушы, 1989. 200 бет.

**ПРОФ.М.С.СЕРҒАЛИЕВТИҢ ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН
КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯ ҚОРҒАҒАҢДАР
КАНДИДАТСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ, ЗАЩИЩЕННЫЕ ПОД
РУКОВОДСТВОМ ПРОФ.СЕРҒАЛИЕВА М.С.**

1. Нургожина Ш.И. Эмоционально-экспрессивная лексика казахского разговорного языка. Алма-Ата, 1989. - 23 с.

2. Досжанова Р.А. Лексико-синтаксические повторы в прозе Ж.Аймаутова. - Алматы, 1992. - 22 с.

3. Жубанова А.Е. Экспрессивные фразеосочетания в казахской устно-поэтической речи. - Алматы, 1992.- 21 с.

4. Алкебаева Д.А. Языковые особенности поэзии М.Жумабаева. - Алматы, 1993. - 22 с.

5. Машқанова Н.Т. Ахмет Байтұрсынов қазақ жазуының реформаторы. Алматы, 1994. 20 бет.

6. Ғубайдуллин С. Әбіш Кекілбаев прозасының тілі. - Алматы, 1995. - 24 бет.

7. Өмірбекова М.Ш. Қазіргі қазақ тіліндегі ою-өрнекке байланысты лексика. - Алматы, 1995. - 22 бет.

8. Бүркітов О. Публицистикалық стиль. - Алматы, 1996. 21 бет.

9. Айғабылова Г.А. Қазақ тіліндегі ықшамдалған сөздер мен сөз формалары. Алматы, 1995. - 19 бет.

10. Асқарова С. Т. Молдағалиев лирикасының тілі. - Алматы, 1997. - 22 бет.

11. Исханов Б.Ж. Мұхтар Әуезов және қазақ тілі мәселелері. - Алматы, 1997. - 22 бет.

12. Жұмағұлова А. Ф. Мүсірепов әңгімелерінің лексика-грамматикалық ерекшеліктері. - Алматы, 1998. - 21 бет.

13. Исанова А. Қазіргі қазақ тіліндегі заң терминдері. Алматы, 1998. 23 бет.

БІРЛЕСІП ЖАЗҒАН АВТОРЛАРДЫҢ ЕСІМ КӨРСЕТКІШІ

1. Айғабылов А.	333
2. Әбілқасымов А.	310
3. Әбілқасымов Б.	25
4. Байғұтов М.	107
5. Балақаев М.	386
6. Бектұров Ш.	196, 274, 362
7. Ергөбеков Қ.	103
8. Есенов Қ.	69, 332
9. Ибатов Ә.	41, 47
10. Кәрімов Х.	59
11. Күлқасымов О.	333
12. Манасбаев Б.	237
13. Мұқаметқалиев С.	84
14. Мүсірепова Б.	305
15. Өміршин Қ.	22
16. Сайрамбаев Т.	93, 143, 243, 324
17. Томанов М.	43, 81, 83
18. Талипов Т.	31
19. Төреғожина Ж.	271
20. Хасанов Б.	8
21. Шеденов Ө.	383, 403

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ СОАВТОРОВ

1. Маманов И.	99
2. Николаев Н.	130
3. Нургожина Ш.	405
4. Саутпаев А.	10

МАЗМҰНЫ

Оқырмандар есіне.....	3
Профессор М.С.Серғалиевтің өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері.....	4
М.С.Серғалиевтің ғылыми педагогикалық, қоғамдық қызметі туралы қысқаша мәліме	7
Проф. М.С.Серғалиевтің өмірі мен еңбектері туралы әдебиеттер.....	17
Еңбектерінің мезгілдік көрсеткіш	22
Аудармалар.....	56
М.Серғалиевтің редакторлығы мен шыққан еңбектер	58
М.Серғалиев - рецензиялаушы.....	58
М.Серғалиевтің еңбектері туралы пікірлер.....	59
Проф.М.С.Серғалиевтің ғылыми жетекшілігімен кандидаттық диссертация қорғағандар.....	60
Бірлесіп жазған авторлардың есім көрсеткіші.....	61

СОДЕРЖАНИЕ

К читателям.....	3
Основные даты жизни и деятельности профессора М.С.Серғалиева.....	5
Краткие сведения о научно-педагогической деятельности М.С.Серғалиева	12
Литература о жизни и трудах профессора М.С.Серғалиева.....	17
Хронологический указатель трудов.....	22
Переводы.....	56
Труды, изданные под редакцией М.С.Серғалиева	58
М.С.Серғалиев - рецензент.....	58
Рецензии на труды М.С.Серғалиева.....	59
Кандидатские диссертации, защищенные под руководством проф.Серғалиева М.С.	60
Именной указатель соавторов	61

Сергалиев Мырзатай Сергалиевич
Библиографический указатель

ИБ № 205

Подписано в печать 24.02.98 г. Формат 60 x 84 1/16. Бумага офсетная № 1.
Печать офсетная. Уч.-изд.л. 4,0. Тираж 100 экз. Заказ № 51. Цена договорная.

Издательство "Қазақ университеті" Казахского государственного национального
университета им.аль-Фараби. 4800078 г.Алматы, пр.аль-Фараби,71, КазГУ.

Отпечатано в издательстве "Қазақ университеті"